

DIRVA

THE FIELD

Nr. 14.
Balandžio-April 2, 1953
Cleveland, Ohio

Sveiki sulaukę šventų Velykų!

Su pavasario nauja gyvybe švenčiame džiaugsmo šventę Velykas, Kristaus iš mirties prisikėlimo metinį paminėjimą.

Velykos! Džiaugsmingai skamba ir gaudžia bažnyčių varpai. Šventiškai nusiteikę žmonės skuba į bažnyčias. Kaip norėtų ir lietuvių širdis savo džiūgesiu pritarti tiems reikišioms. Tačiau, kaip rūstus žaidimas, tas džiaugsmas, kaip giedrąją nuotaką perskrodžia liūdnas prisiminimas tautos nedalia. Šis prisiminimas liūdesiu suspaudžia lietuvių širdį ir mes pasijuntame lyg tos Evangelijoje minimos moterys: "Kas atris mums akmenį nuo kapo angos"? Mor. 16. 13. Žmonės norėjo nužudyti tiesos ir meilės skelbėją. Uždarė Jį kape ir ant kapo angos užrėmė akmenį.

Šiandieną ir mūsų tautos rankos ir kojos yra surištos ir užristas priespaudos akmuo. Daugelis mūsų, keliaudami tremtinio keliu klausiam: kas šį sunkų akmenį nuriš nuo mūsų širdies ir nuo mūsų tautos kapo angos?

Moteryų dejonę Velykų rytas pakeitė džiaugsmu. Jos išvydo akmenį nuo kapo angos nurišantį ir Kristų prisikėlusį žmonijos laimei ir džiaugsmui.

Velykos yra pergalės šventė gerio prieš blogį, tiesos prieš neteisę ir gyvenimo prieš mirtį. Kristaus savo iš mirties prisikė-

limu, atnešė laidą tiesos prisikėlimui. Velykos ir lietuviui yra padrasinimo ir stiprybės šventė. Kiek daug suraminimo, džiaugsmo ir vilties Velykų šventė teikia ir lietuvių širdžiai.

Apie vieną karžygį yra išlikęs toks pasakojimas. Tas karžygys buvęs nepaprastos drąsos ir narsumo karys. Todėl jam buvo leista suruoštoje procesijoje, Kristaus karsto bažnyčioje, pirma žiūrėti savo žvakę. Tas karžygys pirmas užsižiebęs žvakę, padarė įžadą savo žvakės ugnį parvežti į savo gimtąjį kraštą. Labai sunku buvo karžygiui įvykdyti didįjį įžadą. Tūkstančiai kiliųjų trūkdė, tačiau jis tas kiliųjų nugalejo ir savo įžadą įvykdė.

Lietuviai Velykų šventės proga, kaip tas karžygys, turi žiūrėti ugnelę, tik ne žvakės, bet savo krašto meilės. Saugoti ir kurti, kad jos niekas neužgesintų, kad krašte subirės vergijos uola ir išauš Velykų rytas. Velykų ryto saulei, tekančiai skambės visas mūsų kraštas: "Kelės Kristus, mirtis krito" "Alėliu! Tada, kartu su likusiais Tėvynėje, su giedruoju velykinių džiaugsmu, galėsime tarti: "Tai diena, kurią padarė Viešpaties, linksminimės ir džiaukimės joje". Ps. 117. Alėliu!

Kun. Z.

VILTIES NAMAI

Šią savaitę Vilties-Dirvos namams savo aukas atsiuntė šie skaitytojai:

Puplės P., Cleveland\$5.00
Ivanauškas Br., McHenry 3.00
Tupčauskas V., Joliet 3.00
Anscott J., San Mates 2.00
Merkys J., Hartford 1.00
S. C., Detroit 5.00
D. K., Philadelphia 5.00
Šiaučius St., Johnson 5.00
Musteikis A., Detroit 5.00
Paškevičius J., Elgin 2.00
Vaicekonis J., Chicago 2.00
Bernotas J., Elizabeth 1.00
Smagrauskas A., Dearborn 2.00
Narvydas Pr., Brooklyn 2.00

Klevaitis J., Chicago 2.00
Oželis K. prof., Manteno 5.00
Kruklis K., Brooklyn 5.00
Abromaitis V., Baltimore 5.00
Kuolas Aug., Toronto 2.00
Rekus Balyš, Cleveland 5.00
Andriuskevičius J., Brooklyn 5.00
Žukauskas Pr., Waukegan 2.00
William P. P., Yakima 2.00
Trinka Ad., Campaign 2.00
Braziulis Vl., Cleveland 3.00
Janušas V., Canada 1.00
P., Cleveland 5.00
Ignatavičius St., Cleveland 2.00
Bitėnas H., Elizabeth 1.00
Paulonis J., Baltimore 1.00

VISAM PASAULY

• Vokietijoje britai buvo areštavę tariamus 6 nacių vadus. Po tardymų, neradę kaltės, visus paleido.

• Yra žinių, kad Maskva, Švedijai tarpininkaujant, tiria sąlygas baigti šaltąjį karą.

• Rusija leido vienai savaitei iš JAV atvykti laikraštininkų grupei. Dar nežinia ar jie ten nors kiek turės laisvės, ar bus parodyta tik propagandinės įstaigos.

• Kenijos Mau Mau teroristai vėl atnaujino persekiojimus. Iškerstas 150 gyventojų kaimas.

• Korėjoje vyko didelės kautynės dėl Baldy kalno. Abiejose pusėse didelės aukos. Kalnas ejo iš rankų į rankas, kol vėl užvaldė amerikiečiai.

• Olandijos karalienė ruošiasi aplankyti: Daniją, Švediją ir Norvegiją.

• Bohlen pagaliau patvirtintas JAV atstovu į Maskvą. Bet skyrimui yra daug prieštaraujančių ir tas įneša į valdančiųjų tarpą nepasitikėjimo šėšėlį.

• Iš Čekoslovakijos vėl pabėgo į Vokietiją keleivinis lėktuvas. 6 keleiviai paprašė prieglaudos. Lėktuvas nebus gražintas, kol čekai neatsilygins už amerikiečių numuštą lėktuvą.

Zorska J., Cleveland 1.00
Labanauskas V., Chicago 2.00
Grigaitis J., Chicago 5.00
Petrauskas Vl., Waukegan 3.00
Maliska J., Norwood 1.00
Andriuskevičius K., Montreal 5.00
Ružancovas A., Danville 2.00
Lukas J., Philadelphia 1.50
Puskepalaitis A., Long Prairie 5.00
Petraitis Pr., Cleveland 2.00
Petraitis A., Chicago 1.00
Daugėla K., Manchester 2.00
Laucevičius M., E. Chicago 1.00
Lekutis S., Amsterdam 1.00
Lalas P., Amsterdam 2.00
Mažeika V., Pittsburgh 2.00
Maželis Br., Cleveland 4.00
Kremeris Or., Chicago 5.00
Kondrotienė R., Brooklyn 1.00
Matjoška A., Dorchester 1.00
Miškinis V., Canada 1.00
Kuslis J., Bethlehem 1.00
Skirmuntas Vl., Kenosha 2.00
Karalius Pr., Cleveland 2.00
Tveras A., Chicago 2.00
Jasiukaitis J., Chicago 2.00
Dilba Adolfas, Bridgewater 2.00
Nemickas R., E. Chicago 2.00
Kliorė Br., Chicago 2.00
Iljasevičius S., Detroit 2.00
Jakimavičius Vl., Brockton 5.00
Bruškevičius A., Canada 5.00
Pivoriūnas J., Cleveland 5.00
Rastenienė Emilija, Brooklyn 10.00
Rastenis Vincas, Brooklyn 10.00
Visiems prisitūsiems aukas širdingai dėkojame. Mes tikimės, kad ir kiti Dirvos skaitytojai mūsų darbą savo auka parems.

Taika ar klasta Korėjoje?

NAUJAS KINŲ PASIŪLYMAS

Pirmadienį popiet pasaulio spaudą pasiekė žinia: kinai nusileidžia belaisvių klausimu ir siekia taikos Korėjoje. Raud. Kinijos užs. reik. ministeris Chou En-lai paskelbė savo pareiškimą per Peipingo radiją, o Nauj. Kinijos žinių Agentūra jį išplatino pasaulio spaudoje. Pareiškime sakoma, kad kinai siūlo kompromisinę išeitį belaisvių klausimu. Išeitį, kad jie atsisako savo ligišiolinės laikyenos (dėl jos buvo nutūkusių ir derybos) ir drauge vakarų pastato prieš naują galvosūkį.

Kinų pasiūlyme sakoma, kad "galima laikyti laiką pribrendus išspręsti pilną karo belaisvių klausimą ir tai turėtų privesti prie karo veiksmų Korėjoje sustabdymo ir paliaubų sutarties pasirašymo". Jie nori, kad nedelsiant būtų pradėtos derybos dėl pereitą savaitę JTautų pasiūlyto ligonių ir sužeistųjų belaisvių pasikeitimo ir drauge bendro belaisvių klausimo išsprendimo. Be Peipingo valdžios, pasiūlymą pasirašė ir S. Korėjos komunistų vyriausybė. Kinai siūlo: leisti belaisviams grįžti namo, pagal jų pageidavimą, perleisti neutraliai valstybei (kokiai, nesakoma) tuos belaisvius, kurie nesutinka grįžti tėvynėn. Šis kinų pasiūlymas labai primena JTautos savo metu padarytus pasiūlymus ir Indijos patiektą planą.

"Kinai tikisi, kad JTautos siekdamos taikos, parodys gerą valią", — pabrėžta pasiūlyme. Iš kitos pusės, amerikiečiai ir kitos vakarų valstybės tvirtina, kad viltys užbaigti karą Korėjoje pakilo. Tačiau, be vilčių, reikalingas ir atsargumas. Korėjoje JTautų dalinių vadus gen. Clark pasirengę pradėti naujas derybas Panmunjome. Atneš jos taiką ar naują klastą? — tai yra šiuo metu daug keno statomas klausimas. (a)

Dail. V. Raulinaičio piešinys

Pilgrimai keliauja į Washingtoną

LIETUVIAI PIRMĄ KARTĄ PAS EISENHOWERĮ. — PR ANČOZAMS WASHINGTONĖ PAVYKO. — VOKIEČIAI ĮVERTINA SAVO KYLANČI SVO RĮ. — ADENAUER IR BAIME DĖL ATEITIES VOKIETIJOS. — KĄ PALIETĖ SOV IETŲ AMNESTIJA?

Jau kelios savaitės į JAV sostinę Washingtoną vyksta įvairių valstybių valdžios galvos ir šiaip augšti pareigūnai. Jie lankosi pas prezidentą Eisenhowerį, vyriausybės narius, aiškina si dėl pagalbos galimumų, prašo paskolų, patiekia savo nusistatymus. Anksčiau sostinėje ir kituose miestuose lankėsi olandai, britai, Vok. Berlyno burmistras Reuteris, o pereitoji savaitė žymėjo lietuvių ir prancūzų lankymąsi.

LIETUVIAI PAS EISENHOWERĮ

Tiesa, tai ne vyriausybės lankymasis, bet Amerikos Lietuvių Tarybos ir drauge abiejų Susivienijimų žmonių prisistatymas naujam prezidentui. 10 lietuvių delegacija, kongreso atst. Ch. Kersten'o lydimas, prezidentui įteikė memorandumą, kuriame trumpai nušviesta lietuvių tautos tragedija ir pasisakyta dėl genocido konvencijos (prašant ją greičiau ratifikuoti), išlaisvinimo politikos (pareiškiamas pasitenkinimas dėl Eisenhowerio pasisakymų dėl reikalo vesti išlaisvinimo politika) ir Lietuvos žmonių valios suklauzavimo (prašant JAV kongresą sudaryti komisiją ištirti Lietuvos įjungimo į S. Rusiją aplinkybes). Prezidentas delegaciją priėmė maloniai ir jo patikinimai delegatams sudarė įspūdį, kad prezidentas darysias ką galėsias ALT'o memorandume iškeltiems pageidavimams patenkinti.

ALT'o delegacijos yra ne kartą lankiusios ir buv. prez. Trumaną ir buvo gražiai priimamos, drauge padarant ir nuotrauką. Šį kartą kovo 26 d. lankymasis Baltuosiuose Rūmuose vertintinas kaip eilinis ALT'o veiklos žygis, tačiau ir pabrėžtina, kad jis atliktas geru laiku. Kai val-

džia pabrėžia išlaisvinimo politikos principus, kai nuolat lankosi Europos politikai ir kai vis labiau ir ryškiau kyla reikalas tirti sovietų žygius, toks lietuvių apsilankymas, prisiminimas apie save, galės turėti ir pozityvių pasekmių.

PRANCŪZAI IŠVYKO PATENKINTI

Prancūzų min. pirmininko Mayer'o, užs. reik. min. Bidault ir dar dviejų ministrų bei daugelio kitų palydovų kelionė į Washingtoną prancūzų nuteikė optimistiniai. Po pasitarimų su prez. Eisenhoweriu ir kitais valdžios pareigūnais (aktyviai dalyvavo valst. sekr. Dulles ir išdo sekr. Humphrey) išleistuose komunikatuose pabrėžia, kad karas Azijoje laikytinas raktu į taiką, kad prieš europinės armijos sudarymą tenka pirmiausia išspręsti Saaro klausimą, o amerikiečiai principu pasizadėjo padėti prancūzams jiems kovojant Indokinijoje. Drauge abi pusės sutarė, kad pasikeitimai Kremliuje nei kiek nesumažino pavojų, grėsiančių laisvajam pasauliui.

Politinių stebėtojų nuomone, prancūzai Washingtonė bus pasiekę ir diplomatinį laimėjimą. Nors abi pusės savo komunikatuose ir nurodė į skubų reikalą vokiečiams leisti dalyvauti Europos gynyboje, tačiau amerikiečiai moraliai įsipareigojo prancūzams paremti Saaro klausimą sprendžiant. Prancūzai primygtinai reikalavo pirmiausia išspręsti Saaro krašto (jie norėtų jam suteikti autonomiją statusą) prisiėmimą prie EGB (europinės gynybos bendruomenės) ir tik po to pasiryžti ratifikuoti pačią sutartį.

Nors pačioje Prancūzijoje yra daug kliuvinių gynybos sutarties patvirtinimui, tačiau pats

Mayeris ir jo palydovai būdami Amerikoje pažadėjo ją ratifikuoti be ilgesnio uždelimo. JAV spauda, pvz. N. Y. Times, numato būsimų rūpesčių Saaro klausimą besprendžiant. Ir nors prancūzai buvo atvykę pabrėždami Prancūzijos, kaip didžiosios ir kolonijinės valstybės vaidmenį pasauly, vis dėlto, amerikiečių stebėtojai manytu, kad būsimoji laisvojo pasaulio galia slypės ne kurioje nors didžiojoje valstybėje su JAV imtinai, bet efektingai veikiančioje tų valstybių koalicijoje. O prancūzų apsilankymą tenka vertinti kaip laimėjimą, nes jis kaip tik priartina prie tokios koalicijos.

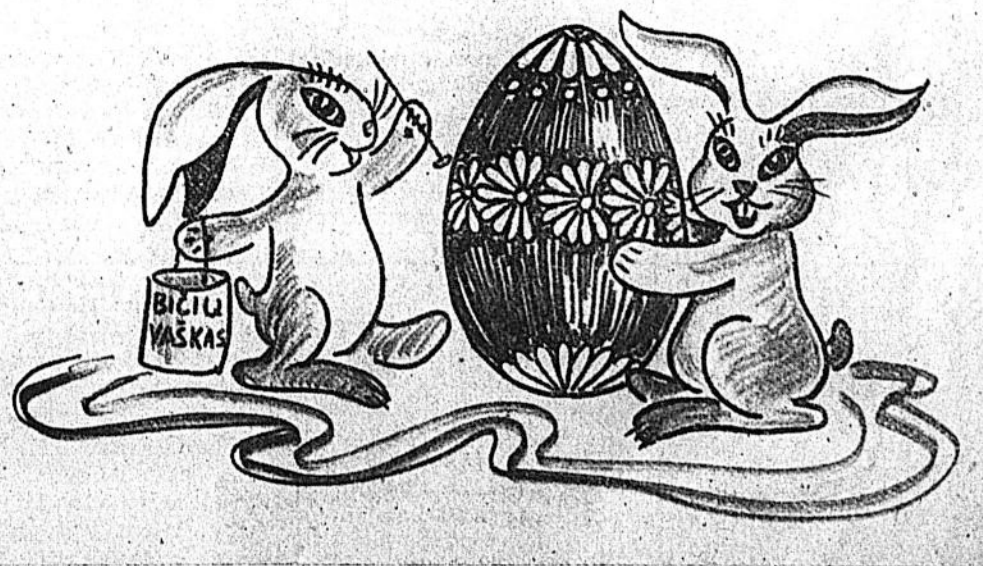
ADENAUERIS LAUKIAMAS MELIAUSIAI

Velykų antrąją dieną į Baltuosius Rūmus įžengs V. Vokietijos kancleris Adenauer ir po pasimatymų su prezidentu, darys ilgesnį kelionę po kraštą. Kviečiamas apsilankyti ir Clevelande. Vokietijos politikas atvyksta į Washingtoną su laimėjimu kišenėje ir be baimės susilaukti spaudimo ar daryti sunkiai išpildomus pažadus. Vokiečiams ratifikavus EGB sutartį, dabar jie su pasitikėjimu žiūri į ateitį, ir jų politikų nuomone, dabar ir JAV privaletų į V. Vokietiją žvelgti kaip į vadovaujančią, šalia prancūzų, valstybę Europos kontinente. Dar daugiau, Bonnos politikai dabar įsitikinę, kad vokiečiai yra pasirodę kaip patikimas sąjungininkas, galįs pasekti amerikiečių vadovavimą šaltajame kare prieš sovietus. Būdamas stabilu politiniu ir ūkiniu, V. Vokietija galėsianti ir ateityje glaudžiai bendradarbiauti su JAV. O šito sunkiau tikėtis iš prancūzų, kurių ir ūkis nestabilus ir vyriausybės

(Perkelta iš 6-ta pusl.)

Mirusios Anglijos karalienės motinos Marijos nuotraukos: 12 metų princesė, prieš vedybas, ir ir 45 m. amžiaus sulaukusi.

Dail. V. Raulinaičio piešinys

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.00. Atsk. Nr. kainą 10 centų.

• Tautinės Sąjungos Waterbury skyrius pradėtas Vilties nariu teikimu vaju duoda teigiamų rezultatų. Į Viltį įstojo ne tik eilė Sąjungos narių, bet ir nenarių.

• Dirvos skaitytojas Albertas Misiūnas, iš Australijos, gavo leidimą ir išvyko į JAV.

• Dunedin mieste, N. Zealandoje, gyvena 34 lietuviai. Ir jų 11 vaikų. Tai skaitlingiausia N. Zealandos lietuvių kolonija.

• Naujojo Zealandoje jau ketvirtą kartą leidžiamas "N. Zealandos Lietuvis". Redaguoja Vl. Butkienė.

• Stamford, Conn. lietuvių kolonijos 32 asmenys treniniamis Vokietijoje sudėjo \$561.

• Giedrė Zauniūtė Marymount koledže New Yorke, kuriame ji studijuoja, darė pranešimą apie lietuvių tautinį meną ir demonstravo liaudies kūrybos eksponatus.

• Iš Chicago praneša, kad Pelėdos leidimą perėmė naujas leidėjas: M. Zablocko knygnas.

• Balandžio mėn. 11 d. Chicagoje, Maria augštesniosios mokyklos patalpose, atidaroma lietuvių

vių dailininkų paroda. Parodoje savo kūrinius išstato: A. Galdikas, V. K. Jonynas, V. Kašuba, J. Pautienius ir K. Žoramskis. Parodoje bus per 80 mūsų dailininkų darbų.

• Pietų Amerikoje gyvenančių garsesnių dailininkų J. Rimša susirgo. Jo numatytoji dailės paroda Chicagoje galėsianti įvykti tik 1954 m.

• Arch. Zemkalniui, gyvenančiam Australijoje, suėjo 60 metų amžiaus.

• Upsalos universitete, Švedijoje, lietuvių kalbos kursą skaito J. Lingis.

VISIEMS LIETUVIAMS AGRONOMAMS

Pagyvėjusieji vėlesnieji pasaulio įvykiai teikia visoms pavergtosioms tautos naujų gražių vilčių. O tuo pačiu stiprina mūsų lūkesčius ir žadina būrumą eventualiam sugrįžtauto mūsų ūkio atstatymui. Todėl iškyla reikalingas glaudžiau bendradarbiauti bei ryšius palaikyti.

Dėl to Lietuvių Agronomų Sąjunga Chicagoje kreipiasi į visus, plačiam pasauli išsisklaidžiusius lietuvių agronomus bei studijuojančius agronomijos mokslus prašydama jai pranešti savo adresus bei pranešinėti jų pasikeitimus.

Zinias siųsti šiuo adresu: Antanas Verbickas, 4452 S. Mozart St., Chicago 32, Ill.

DAR VIENA NAUJIENA

Sveicarių fabrikas CYMA išleido naujus laikrodžių modelius, kurie pasižymi labai tiksliu laiko rodymu, patvarumu ir grožiu. Šių auštos kokybės laikrodžių didelį pasirinkimą ir geromis sąlygomis gausit pas J. Karvelį, 3249 S. Halsted St., Chicago 8, Ill. Telef. DA 6-1136. Reikalaukit informacijų ir katalogų. Informacijas ir prekes siunčiu ir į kitus miestus. (18)

Trijų dešimčių metų tradicija Balandžio Pirmosios organas

KULTUVĖ

Jau išspausdinta. Kultuvę galima gauti į namus pasiuntus Kultuvės administracijai smulkiu pašto ženklais 25 centus tokiu adresu: Kultuvė, 373 So. 2nd St., Brooklyn, N. Y.

Seniausias ir gražiausias ilius ruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius A. VANAGAITIS. Kaina metams \$3.00. Susipažinti siūnčiamas dovanai. 6755 So. Western Ave. Chicago 36, Ill.

Jakštas tai pavadintų siauraprotyste

Mūsų spaudos apžvalga

Dr. J. Daugailis, Drauge, jau nuo seniau savo apžvalgose pasižymi keistu literatūros vertinimu.

Jis rašo:

"Daugelyje vietų prie bažnyčių ar net kaizer pačiuose bažnyčių priegangiuose veikia lietuviškų knygų platinimo kioskai. Tuo tik reikia džiaugtis ir dar labiau šį ir kitus knygų platinimo būdus plesti. Kartais net ir iš sakyklos geros knygos rekomenduojamos. Iš kitos pusės — knygų platinimas, pasinaudodamas bažnyčios svetimu turimi jausti pareigą atkreipti dėmesį, kad tas svetimgumas nebūtų piktnaudojamas platinant knygas, kurios nesiderina su krikščioniška morale, leidžia tai, kas Bažnyčios nariams brangu ir miela." (Draugas, Nr. 60).

Ir toliau jau konkrečiai pradeda išvardinti tas knygas: "Paėmus į rankas knygą 'Šventoji Inga', iš antraštės atrodytų, kad čia beveik religinė knyga. Tuo gi tarpu tekste yra vietų, kurių, kaip tenka patirti, atsisakys pspausdinti laikraščiai (pvz. Naujienos) dėl rašto nemoralumo, dėl dalykų vaizdavimo, kuris netinkamas padidinti kompanijai, tuo labiau spaudoje. Girdėt, kad buvę šiek tiek sušvelninta, bet toli gražu ne tiek, kad knyga neįžeistų daugelio tikinčiųjų žmonių jausmų. Tokie dalykai nedaro garbės nei autoriui, nei leidyklai "Terra". (Draugas, Nr. 60).

Prieš tokias siauraprotiško reiškinio labai teisingai savo laiku kėlė balsą A. Jakštas-Dambrauskas. A. Dambriūnas, pateikdamas ketletą prisiminimų bruožų apie šį žymų mūsų literatūros kritiką, tarp kitko, taip rašo: "Jakštas mėgo plačią pažiūrą žmones, universalius, mokančius apimti visą gyvenimą ir susintetinti visą žinią. Dėl to taip mėgo tokius filosofus kaip Wronskį ir Solovjovą. Jakštas sakėsi, kad nė vienas krikščionių filosofų jam nėra tiek davęs, kiek Solovjovas. Būdingas tuo atžvilgiu jau viename iš pirmųjų "Draugijos" numerių pasirodęs jo straipsnis "Šalin siauraprotystę", kuriuo jis energingai pasisako prieš siauraprotius gamtos mokslus, filosofiją, teologiją, socialinę sritį ir kitur..."

Būdingas Jakštui ir jo nusistatymas indekso atžvilgiu. Pasirodžius Putino-Mykolaičio "Altorių Sešėly", kai kas galvojo, ar nevertėtų įtraukti šią knygą indeksan. Kai kan. M. Vaitkus tuos gaudus papasakojo Jakštui, šis atsistojęs ir mosikuodamas ranka: "Į pečių, į pečių ta indeksą". Paskui aiškino, kad indekso nepasiekia savo tikslo, draudžiamas knygos dar labiau skaitomos. O seminarijos rektorius prel. P. Penkauskas gerai padaręs, pats liepdamas klierikams perskaityti "Altorių Sešėlį". (Aidai, Nr. 3).

Bet mūsų dabartiniai naujieji teologai ir literatūros "kritikai" apkrėsti kažkokiu, anot Jakšto, siauraprotišku, bandu literatūrą vertinti kitu mąstymu. Labai teisingai šiuo reikalu rašo Henrikas Nagys: "Skaudi vieta mūsų literatūriniam gyvenime — kai kurių asmenų beatodairinis kritinio žodžio niveliavimas pasaulėžiūrinėje linkme. Tikrai tenka stebėtis, kokiais keistais kriterijais imama seikėti literatūrą. Straipsniuose, kuriuose neiškeliamas nei vienas literatūrinis aspektas, autoriai guldomi Prokusto lovon, negalėtingai pakojamas jų asmeninis gyvenimas (net jų

ligos), jų pasaulėžiūra, jų vėnioks ar kitoks nusistatymas įvairiais gyvenimo klausimais ir gale padaromas literatūrinis vertinimas: knyga esanti nieko neverta. Jeigu toliau tuo keliu žygiuosime, nebetoli toji diena, kai teks "socialistinio realizmo" mokytojų vadovėlių perimti kaip neklaidingiausią literatūros vertinimo mąstą..." (Nepriklausoma Lietuva, Nr. 11).

PROF. KOLUPAILA PRIEŠ SPAUDOS SLAPUKUS

"Visai prasti dalykai, kai orkestrui ima dirguoti maskuotų kenkėjas, kurio net muzikantai nepažįsta. Kartais matošme spaudoje šmeižtus, pasirašytus slapvardžiais ar suklas-totais inicialais. Slapukas spaudoje lygus ginkluotam banditui su kauke: ir pagautas meluojant jis neparodo veido, tik pakeičia kaukę. Nelygi kova su maskuotais priešais, kai tenka teisintis dėl nebūty dalykų. Spauda yra viešoji tribūna: garbingas asmuo privalo turėti drąsos viešai pasirodyti, o nesislapyti po redaktoriaus suolu. "Aušros" laikais autoriai turėjo racijos slėpti savo vardus nuo žiaurių policijos. Kokį moralinį pasiteisinimą turėtų spaudos slapukai laisvoje šalyje su standartinėmis piliečių etika?" (prof. S. Kolupaila, Lietuvių Dienos, Nr. 3).

P. ANDRIUSIS APIE AUSTRALIJOS GAMTĄ

Rašytojas Pulgis Andriusis, rašydamas apie dail. A. Rūkštelę, tarp kitko, pastebi:

"Dabar kas gi? Eukaliptai, nusmelkti pelenais, išrežtomis juostomis, išdeginti žolij plotai, kalnai be "dydžių, kupini drebulio, laukiniai. Bavarijos kalnai darė įspūdį dailininkui ir šis parodoje apie tai primena. Dailininkas sustoja apsidairyti, apsispręsti, kokį santykį surastis su nauju gamtovaizdžiu, kuris dar, atrodo, neteikia per daug stiprių įspūdžių, nestveria ažu širdies. Baisu pagalvoti, kiek problemų puola dailininką, patekusį visai naujon aplinkon. Ir techninių ir sužietinių. Naujas apšvietimas, šešėlių išdėstymas, tie visi staigūs saugumai, mūsų akiai neišnuosuoti vidurdieniai, nesuprantamos mėsienos. Prisipažinsiu, man, gamtos mėgėjui, šiame krašte gamta iš viso jokio įspūdžio nedaro. Ar ji yra, ar jos nėra, taip ligi šiol dar man neaišku. (Mūsų Pastogė, Nr. 197, Australija).

Vyt. Gedrimas

KAS KUO PIKTINASI

"Drauge" buvo paskelbta tokia žinutė: "Mauriacas pasipiktino. Nacių persekiojimo laikais katalikai globojo gana daug žydų šeimų, jų našlaičių. Kaikurie vaikai vienuolynų ar katalikų prieglaudų globoje išaugo katalikais. Dabar atsisaukę jų gimines, bet tie globotiniai nenori vyksti pas juos į Izraelį. Kaikurie iš jų net iškeliauja į Ispaniją. Prancūzų policija dėl to apkaltina keturis kunigus ir vienuolyno viršininką ir juos areštavo. Nobelio premiją laimėjęs rašytojas Mauriacas pareiškė griežtą pasipiktinimą dėl tokio policijos elgesio."

Žinoma, nemalonu, kai areštuojami kunigai, vienuolyno viršininkai, bet čia yra ir kita medalis pusė. Vajų perkėlimas iš vienos tautinės, rasinės ar tikybinės grupės į kitą ir jų išauklėjimas gimtajai grupei prieš-

LAIŠKAS REDAKCIJAI

Kovo 12 d. Dirvoje Nr. 11 tilpo žinutė iš Brockton, Mass., pavadinta "Kur nesisiamama stiprybės iš praeities."

Toje labai paviršutiniškoje ir tendencingoje žinutėje apie Brocktono Lietuvių Tarybos su-ruoštą vasario 22 d. Winthrop mokyklos salėje Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjimą ypatingai prasi-lenkta su tiesa, pabrėžiant, "kad čia ne tik kad nebuvo pagerbti mūsų kariai savanoriai-kūrėjai, bet net nebuvo jie visai paminėti..."

Iš tikrųjų tame minėjime Lietuvos savanoriai-kūrėjai buvo ne tik kelis kartus paminėti, bet taip pat pagerbti atsisotijimu ir minutės tyla. Tai buvo padaryta pačioje minėjimo pradžioje, tuoj po JAV himno ir Tremtinių maldos, kada aš pažymėjęs savo įžanginėje kalboje, jog Lietuvos keltas, laisvė buvo ir tebėra grindžiamas geriausia jos sūnų aukomis, pakviečiau minėjimo dalyvius augščiau nurodytu būdu atiduoti pagarbą mūsų tautinio atgimimo pionieriams, knygnešiams, savanoriams - kūrėjams, visiems laisvės kovų dalyviams, 1941 m. sukilėliams, dabartiniams kovotojams krašte ir kankiniams ištremime.

Žinutės pabaigoje dar suminėta: "O vis tik prie Lietuvos laisvės iškovojo savanoriai-kūrėjai daug prisidėjo, būdami pirmos linijos, tai kodėl dabar čia buvo nustumti į palėpes, ar gi jie dabar jau nebereikalingi?"

Čia vėl pikta aliužija, nukreipta į minėjimo rengėjus. Netiesa, kad savanoriai-kūrėjai "čia buvo nustumti į palėpes", bet tiesa, kad savanoriai kūrėjai dalyvavo minėjimo programa (rašytojas St. Santvaras). Minėjime nebuvo nei garbės prezidiumo, nei rezervuotų vietų, tad lygiai garbingos buvo visos vietos, kurias kiekvienas pasirinko pagal savo norą ir skonį.

Iš viso žinutės antraštė ir jos turinys gali skaitytoji sudaryti įspūdį, kad šioje kolonijoje minėjimo rengėjai išsiskyrė iš kitų lietuvių, nutraukdami ryšius su garbingais praeities kovotojais dėl Lietuvos laisvės.

Joje netgi tvirtinama: "Atrodė, kad norima atstatyti ne tą pačią Lietuvą, bet visai kitą, naują."

Tikroji padėtis yra visiškai priešinga. Minėjimo rengėjai priklauso prie tų lietuvių, kurie savanorius-kūrėjus ir kitus kovotojus dėl Lietuvos laisvės prisimena dažniau ir gerbia dau-

goje dvasioje yra pasmerktas netgi Genocido konvencijoje... Vistiek, kokios aplinkybės ir intencijos bebūtų paserauklėtojus, toks vaikų nuo jų tautos bei tikybos atskyrimas sunkiai gali būti pateisinamas. Galima įsivaizduoti tų vaikų artimųjų pasipiktinimą, patyrus tokius faktus. Juk tiems artimiesiems kalbamieji vaikai, nors iš vienos pusės ir išgelbėti nuo sunaikinimo, bet iš kitos pusės vistiek dvasiškai ir net fiziškai pagrobti. Iš čia pacituotos žnutės nematyti, kokiomis aplinkybėmis tie vaikai (reikia manyti, daugiausiai keliolikos metų) iškeliauja į Ispaniją, kad jų negalėtų pasiekti jų giminės... Įsivaizduokime, kas pasakytų prancūzai, ir tie patys kunigai bei vienuolyno viršininkai, jei prancūzų katalikų šeimos vaikais, dėl kurių nors aplinkybių išauklėtas žydų šeimoje, "iškeliautų" į Izraelį, kad jo giminės negalėtų jo pasiekti... Prisiminkim, kiek visas pasaulis piktnos dėl graikų vaikų pagrobimo į Jugoslaviją ir net Rusiją ir jų ten atitinkamo išauklėjimo...

gria, negu kiti. Man pačiam iškeliant reikalą minėti šioje kolonijoje Lietuvos kariuomenės šventę ir besirūpinant per trejus metus tos šventės minėjimų organizavimu, visas dėmesys buvo nukreiptas į savanorius-kūrėjus, Lietuvos karo invalidus ir dabartinius kovotojus. Mūsų kolonijoje gyvenan savanoriai-kūrėjai Klemensas Čirbulėnas ir Fulgentas Janonis žino tai labai gerai, nes visuomet juos kalbindavau tokiuose minėjimuose viena ar kita forma pasirodyti, nors jie ne visuomet sutikdavo. Mano nusistatymą šiuo atžvilgiu aiškiai parodo taip pat faktas, kad praėjusių metų tokiam

minėjime mano iniciatyva nutarta pasveikinti Lietuvos karo invalidus ir pasiūsti jų organizacijai atitinkamą piniginę auką, kas tik retose kolonijose padaryta.

Augštai vertindamas savanorius-kūrėjus, matydamas jų pavyzdingą patriotizmą ir didelį susirūpinimą vieningo darbo reikalingumu kovai dėl Lietuvos laisvės, aš manau, kad tą žinutę parašė ne savanoris-kūrėjas, nors po juo padėtas toks parašas, bet vienas iš tų, kurie yra likę kiekvieną priemonę panaudoti savo asmeninėms ambicijoms patenkinti.

P. Viščinis,
Minėjimui Rengti Komisijos Pirmninkas

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	Our Country Lithuania
Step. Zobarskas 2.25	V. Augustinas 5.00
Aukštųjų Simonių Likimas	Po Tėvynės dangum
Ieva Simonaitytė 3.50	Žodžiai vytės Nemunėlio.
Anglų kalbos gramatika	Paveikslai V. Augustino 2.00
J. Kukanauza 2.00	Petras ir Liucija
Anderseno pasakos	Romain Rolland 1.20
Anglų kalbos gramatika	Pasaulio Lietuvių Žinynas
V. Kamantauskas 1.00	Anicetas Simutis 5.00
Aukso kirvis	Princas ir elgeta
Juozas Švaistas 2.50	Mark Twain 1.20
Barabas	Pirmas rūpestis
Paer Lagerkvist 2.25	Jurgis Jankus 2.00
Balutis	Pragaro pošvaisės
J. J. Bačūno leidinys 1.50	V. Alantas 3.50
Baltaragio malūnas	Partizanai už gelež. uždangos
K. Boruta 2.50	Daumantas 2.50
Broliai Domeikos	Per Klausučių ūlytėlę
L. Dovydenas 2.50	Liudas Dovydenas 2.20
Buriavimas ir jūrininkystė	Pietų vėjelis
B. Stundžia 2.00	Vytė Nemunėlis 1.60
Didžiosios atgalios	Paklydę paukščiai I
R. Spalis 3.50	Jurgis Jankus 2.20
Doleris iš Pittsburgho	Paklydę paukščiai II
Stepas Zobarskas 0.80	Jurgis Jankus 2.60
Daili saulytė	Petras Širokas
Gatvės Berniuko Nuotykių	Juozas Švaistas 2.75
R. Spalis 5.00	Raudonasis Tvanas
Giesmė apie Gediminą	Ignas Seinius 3.50
B. Sruoga ir V. Petravičius 2.00	Raudoni batukai
Gintariniai vartai	Jurgis Savickis 1.50
N. Mazalaitė 2.00	Ramybė man
Gimtojo žodžio baruose	J. Kėkštas 0.80
P. Jonikas 1.50	Raguvo malūnininkas
Gyvulių ūkis	V. Tamulaitis 0.25
George Orwell 1.00	Sudie, pone čipse
Haufo pasakos I ir II dalis	James Hilton 0.75
..... 2.75	Šilakai ir vilkai
Kazimieras Sapieha	Runčė Dandierinas 1.00
B. Sruoga 2.50	Saulės laikrodžiai
Karoliai	Henrikas Nagys 1.00
Guy de Maupassant 2.50	San Michael knyga I
Kaip jie mus sušaudė	Axel Munthe 2.50
J. Petraitis 1.80	San Michael knyga II
Kuprelis	Axel Munthe 2.50
Ignas Seinius 2.00	Šventieji akmenys
Kalorijo- ir doleriai	Faustas Kirša 2.00
Vilius Bražvilis 2.00	Šventoji Lietuva
Kryžkelės	Jurgis Savickis 3.00
A. Vienuolis 3.50	Šventoji Inga
Konradas Valenrodas	A. Skėma 2.50
Adomas Mickevičius 1.50	Tarp žalsių palapinių
Lietuva	P. Kėkštas 3.00
A. Bendorius 2.75	Tėvų pasakos
Lietuvių Literatūra	A. Giedrius 1.90
Pranas Naujokaitis 2.00	Tolimieji kvadratai
Lietuvių Tautos Kelias	J. Grismanauskas 2.00
M. Biržiška 3.00	Tautosakos Lobynas
Lietuvių kalbos vadovas	J. Balys 3.00
Red. prof. Skardžius 4.50	Tomas Nipernadis
Lietuviškos pasakos	August Gailit 2.50
J. Balys 2.50	Trylika nelaimių
Lietuvių poezijos antologija	R. Spalis 1.25
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis 6.00	Tarp pelių ir vyrrų
Lekučio atsiminimai (jaunimui)	John Steinback 1.25
A. Giedrius 1.50	Tėvulių pasakos
Lietuvių archyvas	A. Giedrius 0.30
Bolševizmo metai 3.00	Ugnies pardavėjas
Lietuvos Valstybės	Balys Rukša 1.00
Konstitucijos	Vidurnakčio vargonai
Lietuva tironų Pančiuose	Ceslovas Grincevičius 1.50
B. T. Dirmekis ir V. Rastenis	Vincas Krėvė Mickevičius 2.00
(Jonas Andriūnas ir Petras Svyrus) 1.50	Vaikų knygelė
Mažasis Lietuviškalis	M. Valančius 1.80
Angliškasis Žodynas	Vieneri metai ir viena savaitė
Vilius Pėteraitis 2.00	M. Gaidžiūnas 1.50
Metūgės	Varpai skamba
B. Pūkelevičiūtė 1.00	Stasius Būdas 2.50
Mėnuo vad. medaus	Vyturėliai Laukuose
N. Mazalaitė 2.50	Vikt. Šimaitis 0.75
Mėščiukas Rudnosiusukas	Taupioji Virėja
Vytė Nemunėlis 2.00	 2.00
Namai ant smėlio	Užuovėja
J. Gliudra 2.00	M. Katiliškis 3.50
Nemunas	Zemalčių žemė
St. Kolupaila 2.50	A. Vilainis 1.50
Neramu buvo Laisvės Alėjoj	Zemalčių krikščias
B. Daubaras 1.50	P. Abelkis 3.50
Nusidėjėlė	Zvaigždėtos naktys
K. Patėraitė 2.00	Augustaitė-Vaičiūnienė 1.00
Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite	Žmonės ant vieskelio
DIRVA, 1272 East 71 St.	Liudas Dovydenas 1.00

RADIO BOSTONE

Liet. Radio Programa iš stoties WBMS, 1090 kil. sekmadieniais 12-12:30 val. Liet. muzika, dainos, ir Magdūtės Pasaka.

Biznio reikalais kreiptis: Baltic Florists Gėlių ir Dovanų Krautuvė, 502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass Tel. SO 8-0489. Ten pat gauna laikraštis "Dirva". Didelis liet. knygų ir rankdarbių pasirinkimas.

Lietuvių Radio Korp. piknikai šią vasarą įvyks birželio-June 21, ir rugpjūčio-August 2 pulkiam Brockton Fair Grounds, Brocktone. Prašome rengėjų tom dienom nerengt pikniko.

Steponas ir Valentina Minkai.

To Our Friends and Patrons
Greetings and Best Wishes

DOWNER CARTAGE CO.

1825 EAST 40TH ST.

EX 1-6810

Vertingas įnašas susiartinimui

Mūsų bičiulis Emilis Skujeniekas verčia į latvių kalbą R. Spalio kūrinį "Gatvės berniuko nuotyčiai". Vertimas pradėtas spausdinti latvių laikraštyje "Laiks" (išėina 2 kart per savaitę Brooklyn) š. m. vasario mėn. 18 d. numeryje.

Pradedant spausdinti vertimą, tame pat laikraščio numeryje, yra vertėjo atskiras straipsnis, pavadintas "Vertinga dovana jaunimui" su R. Spalio atvaizdu. Straipsnio apibūdinime pasakyta, kad šis kūrinys gali būti lygiai vertinamas su Marko Tvaino, Ericho Koestnerio, Jono Griznio ir k. panašiais kūriniiais. Toliau savo straipsnyje vertėjas sako: "Aplinkuma, kurioje vyksta Gatvės berniuko nuotyčiai, labai panaši tai, kurioje augo nemaža dalis latvių — miesčionių. Kaimo priemiesčių mergaitės ir berniukai turi tuos pačius džiaugsmus ir rūpesčius, kuriuos savo laikų pergyveno ir Rygos pakraščio jaunimas. Jeigu nebūtų vietų pavadinimų, skirtumas nebūtų jaučiamas. Todėl reikia tikėtis, kad šis darbas suteiks malonias akimirkas ir vyresniajai kartai, kuri panašius nuotykius yra pergyvenusi, ir jaunimui — tokius nuotykius pažįstančiam tik iš pasakojimų."

Apie šį kūrinį vertėjas duoda ištrauką ir iš Igno Šeiniaus recenzijos, mūsų skaitytos "Tremtyje" ir rašytojo R. Spalio trumpą biografiją, nors autorius nenorėjęs pasisakyti nei savo tikrosios pavardės, nei amžiaus.

Jeigu vertėjas Em. Skujeniekas jo verčiamąjį R. Spalio kūrinį pavadino vertinga dovana jaunimui, tai mes šį jo darbą norėtume pavadinti vertingu įnašu broliškam susiartinimui. Tikrai, skaitydamas šį vertimą visai nejaustina, kad tai yra išversta iš lietuvių kalbos, jeigu vertėjas būtų sulatvins lietuviškus asmenų vardus bei vietovardžius. Bet jis sąmoningai paliko nesulatvins ne tik bendrus krikščioniškus vardus, bet net ir mažybinius bei maloninius.

A. PASILIETIS

Tat latvių skaitytojas vietoj įprasto "vardo" "Janis" ras "Jons", vietoj "Janitis" — "Jonuks" ir t.t. Ir stebėtina, kad tas nei truputį nekenkia latvių kalbos grynūmui, bet kaip tik pasitarnauja abiejų kalbų susiartinimui. Bendrai, vertimas labai sklandus ir taip pat lengvai ir įdomiai skaitomas, kaip ir originalas.

Vertėjas Em. Skujeniekas ir lietuvių skaitančiai visuomenei ir ypač mums clevelandiečiams gerai pažįstamas. Tai nenuilstamas lietuvių-latvių susiartinimo darbuotojas. Nekalbant apie jo vertimus iš lietuvių į latvių kalbą Nepriklausomybės laikais, jau ir tremtyje spėjo išversti, apart daugelio novelių ir eilėraščių, keletą stambesnių kūrinių. Dar Vokietijoje išvertė V. Ramono "Kryžius" (jau beveik

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS GARSUSIS IGNO ŠEINIAUS

RAUDONASIS TVANAS

Tai nelinksmas knyga, ir vis dėlto tai knyga, kuri turi būti skaitoma, nes ji tikrai pavaidina Lietuvos tragediją, — rašė apie jos daniškąją laidą danų laikraštis Berlingske Tidende.

Ši knyga yra ne tik svarbus šaltinis teisybei ir ypač sovietų taktikai pavergiant Baltijos valstybes pažinti, bet drauge labai įdomus, jaudinantis ir pilnas įtampos pasiskaitymas, — rekomendavo švedų skaitytojams Helsingborgs Posten.

Bet Raudonasis tvanas turi didžiausią reikšmę mums, nes ten aprašoma mūsų pačių tragedija.

Paskubėkite užsisakyti šiuo adresu:

Stepas Zobarskas,
188 Logan Street,
Brooklyn 8, New York.
Knyga yra didelio formato, 328 pusl. Kaina \$3.50. (14)

išpildyta). V. Alanto "Buhalterijos klaidą" (rankraštis, vaidinta latvių scenoje, Vokietijos stovyklose) ir čia Amerikoje to pat V. Ramono "Dulkes raudonam saulėlydy" (rankraštis pasleidėjas) ir dabar R. Spalio "Gatvės berniuko nuotyčiai." Em. Skujeniekas yra vertęs ir iš latvių į lietuvių kalbą ir turi parašęs ir išleides savo originalių kūrinių, daugiausiai latvių kalba.

Em. Skujeniekas jau virš 30 metų darbuojasi lietuvių-latvių susiartinimui. Neveltui jis yra Latvių-Lietuvių Vienybės garbės narys, Liet. Rašytojų D-jos narys, Clevelando Rašto Klubu narys ir vienas iš trijų seniūnų ir kitų lietuviškų ir latviškų organizacijų narys. Nors kilme jis yra latvis, bet sunku būtų pasakyti kuriai iš šių dviejų tautų jis yra daugiau dirbęs.

Siemet Em. Sk. švenčia savo "pusės amžiaus" sukaktį (rodos, birželio mėn.). Tat R. Spalio "Gatvės berniuko nuotykių" vertimas yra labai vertingas įnašas abiejų tautų broliškam susiartinimui Em. Sk. 50-jo gimtadienio proga.

Vydūnas nutilo

V. KAVALIUSKAS

Jis nutilo. Nutilo toli nuo gimtojo krašto, kur amžinoji ugnis uždegė jo sieloje negestancią tėvynės meilės kibirkstėlę, toli nuo Nemuno, nesąnco lietuvių tautos pasaką į laiko tolimas, toli nuo rūšiai susimačiusių pilikakalnių, kuriuose jis pro "amžių kalnus" išgirdo ir pajuto lietuvių tautos širdies plakimą...

Jis nutilo. Nutylame ir mes ir susimąstome: triumfuojančio liuciferizmo vidurakčiūse užgeso didysis žmoniškumo ir švie-

mos skelbėjas. Ir jau niekad jis nebeprabilis į mus savo gyvu žodžiu.

Tačiau jis tebėra gyvas. Gyvas ir nemirtingas savo kūrybos žody. Jo idėjos ir jo kūrinių personažai, nerimsta sąmonės sutemose ir įiešką tautos dvasios, įsiklausą į gaivinančius savo sentėvių kalbos garsus, ataidinčius tyliomis ir liūdnomis dainomis, ir pamažu pajuntą savo sieloje tautinės gyvybės bangavimo stiprėjimą, yra tarytum šviesos žiburėliai, rodą mums kelią juodžiausiose lietuvių tautos, išduotos, pardutos ir kenčiančios, gyvenimo valandose.

Jis nutilo, bet mes, lyg iš anapus, tebegirdime jo žodžius, raginančius sąmonėti ir neišžadėti gimtosios savo kalbos — svarbiausiojo tautos gyvybės šaltinio. Jo nebėra, tačiau mes, atrodo, jį tebeatome didį, mielą ir giedrą, vedantį į dvasinio gyvenimo sritis ir spinduliuojantį šviesą, ateinančią tarytum ne iš čia.

Jis nutilo ir paskutinės ilgo gyvenimo valandos ramybėje, atsiveikindamas tuos, kuriuos jis mylėjo didžiai ir tyra meile, galėjo pasakyti "Prabėgų šešėlių" žodžiais: gyvenau ir kūrė, kad sau žmogum kiekvienas būtų; įvykintų vienybę, kad nesisalintų nė viens nuo kito, kad būtų viensirdžiai tautos vaikai, ir žmonija gyventų broliškai.

Ir šiandien mes didįjį mūsų tautos sūnų, įžengiantį į kito gyvenimo angą, labiausiai pagerbsime, gyvendami taip, kaip jis, būdamas mūsų tarpe, mus mokė.

DAR NEVELU.

bet veikiai gali būti PERVELU, norint įsigyti rinktinę rašomąją mašinėlę lietuvišką arba amerikonišką raidyną.

Rašomosios visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios "Smith-Corona", gaunamos išsimokėtinai.

V. BARTKUS

712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio.
TEL.: LI 1-6716

Dvi balandžio pilnatys

P I R M O J I

Šviesi pavasario naktis.

Visi langai plačiai į vėsumą atverti. Visi ašiniai sklidinai tirštos sulos.

Ir, kai trys malūnininko dukterys išpurto didelės duknos, margi jų patalai pakvimpa miško vėjais.

Jūs trys malūnininko dukterys, jūs raudonplaukės seserys, vistiek jūs šiąnakt neužmigsit!

Pasikaisykite klostytus sijonus ir, susikibę rankom, bėkit paupin — — — Smaluoti luotai supasi, kaip geldos; kažkur tarp nendrių švilpauja Vandenys; mediniu tiltu nudarda didžiulė pilnatis.

Tada ir vėl senam vandens malūnei ima užti girmos:

Ant balkių sėdi dideli, basi vaiduokliai ir sijoja miltus balto beržo rėčiais.

Nes šiąnakt trys malūnininko dukterys pasiraitos rankoves ir užminkys saldžius Vėlykų pyragus.

A N T R O J I

Po seną sodą vaikšto pasiklydę angelai.

Jų žydros akys plačiai iš nuostabos atvertos. Jie pirmą kartą mato žemę:

— Jau vakaras. Ir užmirštais takais nusi-rėta geltonas mėnuo — sunkus ir drėgnas nuo rasų.

Žili kaštaniai užžiebta rausvas žvakes ir suklaupia augšton žolėn, kaip kelio neatradę maldininkai. Kaštaniai poteriauja ty-liai. Senoviški ir sunkūs jų rožančiai siekia žemę.

Tą pačią naktį didžiuliais miškais lekia dulkintos pašto karietos — — —

Jauni vežėjai pliauškina ilgais botagais! Jų kurpių sidabrinės sagtys žaizduoja mė-nesienoj, o išsidraikę jų plaukai prikrite žirgumynų —

Po seną sodą vaikšto pasiklydę angelai ir mato žemę pirmą kartą.

(Iš Birutes Pūkelevičiūtės eilėraščių rinkinio "Metūgės")

Nuomėnės

KIENO GARBEI TAIP ELGIASI TĖVYNĖ?

Paskutiniam Tėvynės numeryje įdėtas ilgokas pranešimas iš Philadelphijos, kur aprašoma adv. Antano Olio pagerbimas. Perskaičiau tą pranešimą, bet nė vieno žodžio neradau, kas tą pagerbimą rengė. Iš rašinio beveik atrodė, lyg tai SLA nuopelnas, ypač kad ten įdėtas vien SLA raštas, pagerbime įteiktas adv. Oliui, gi visiškai nutylėtas kitų dovanos.

Ar Tėvynėje uždrausti minėti Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vardą! Ar Tėvynėje įsakyta dažnai minėti Sandaros ir socialistų parengimus? Ar Tėvynėje, taip aprašinėdama ALTS adv. A. Oliui ruoštą pagerbimą elgtis korektiškai?

Mes lauksime, kad į šią nuomonę atsakytų arba Tėvynės redaktorius, arba SLA sekretorius, kuris neabejotinai tą rašinį prieš įdedant į Tėvynę yra skaitęs.

K. K., Brooklyn

DAR DEL TOS VIENYBES...

Perskaičius Vienybės raštą, pasirašytą N. G. ALTS seimo reikalu pastebėjau, kad rašėjas N. G. yra apsilėkęs su teisybe sakydamas, kad seimas buvo neskaitytinas, o ypatingai, kad kontrolės komisija nutylėjo \$650.—, kurie būk pateko į dviejų veikėjų rankutes. Būtų labai gerai, kad N. G. paaiškintų, kas tie veikėjai yra ir kodėl be cento valdybos pirmininko ir sekretoriaus žinios tie \$650.— pateko į dviejų veikėjų rankutes?

Man atrodo, kad kaip seimas taip ir bankietas buvo nusisekę ir gausūs. Kas grojo pirmuoju smuiku, aš nesiginčysiu, bet nesutinku, kad grojo vien Vienybės paminėti asmenys.

Dėl Dirvos buvo pareikšta tik vieno asmens nuomonė ir ta Dirvos draugo, o ne priešo, tat iš kur tie aštrūs puolimai. Kodėl N. G. viską matė tikrai iš blogos pusės?

ALTS Seimo Dalyvis iš Brooklyn

Žmogus, kuris šypsosi

ADOMAS VYČIUS

Didžiosios šalies diktatorius; be abejo, visad buvo teisingas. Jo bernai bei tarnai turejo vykdyti tai, ką jis sugalvodavo, užmąnydavo bei įsakydavo. O tos šalies gyventojai turėjo džiaugtis, viešai bei garsiai reikšti savo padėką jam net ir tada, jei diktatoriaus budeliai atimdavo kam nors iš jų artimųjų gyvybę, ar kalėjimų sargai žiauriai nukankindavo ką iš jų iki mirties..., o budelių bei kalėjimo sargų buvo daug, oi daug toje šalyje... Jis atėmė laisvę iš visų savo kaimyninių kraštų — ir tų kraštų gyventojai turėjo jam dėkoti už laisvės bei daugelio jų gyvybių atėmimą.

Diktatorius pasivadino "maršalissimas", nes nesugalvojo reikšmingesnio pavadinimo, o žmonės turėjo jį vadinti "saule", "tėvu", "mokytoju" ir visas kraštas turėjo stebėtis jo išmintimi ir džiaugtis jo įvesta tvarka... kas drįso kiek suabėjoti ir būti nepatenkintas — tas lengvai ir greit būdavo perkeliamas į tolimas, negyvenamas amžino speigo sritis, kame sniegas neužligo padengdavo tojo nelaimingojo kaulus... Todėl laimės šypsena ir džiaugsmo juokas reti švečiai buvo toje šalyje.

— Aš noriu, kad mane pažintų ir mane nuolat matytų kiekvienas, kad ir toliausiai gyvenas mano krašto gyventojas, — kalbėjo maršalissimas.

— Ach, kaip vykusiai sumanė mūsų tėvas ir mokytojas — stebėjosi jo bernai bei tarnai, — kokia geniali išmintis glūdi jo žodžiuose, iš tikrųjų, kiekvienas šios šalies gyventojas turi jį pažinti ir nuolat jį matyti!...

Tačiau maršalissimo, be jo bernų bei tarnų, nėra matęs beveik joks gyventojas, nes jis bijojo savo piliečių ir vengė jų. Per paradus ir iškilmes gyventojai nebūdavo prileidžiami arčiau mylios prie tos vietos, kur su savo svita stovėdavo. Bet viso krašto miestai ir miesteliai bematant pasipuošę maršalissimo paminklais, jis kasdieną, kasvalandą žiūrėjo iš milijonų jo portretų ir puošniausiose krašto rūmuose, ir skurdžiausiose lūšnose, mokyklose, stotyse, teatruose ir užiegos — visur, visur, kur tik užklysdavo bent vienas žmogus. Žmonės jį kasdien matydavo laikraščių puslapiuose, kino filmose ir girdėjo jo balsą per radiją...

— Man atrodo: ir naujagimis kūdikis, ir senis žengias į karstą mato mane, mini mane, dėkoja man... — pratarė kartą diktatorius.

— O taip! Taip! Tai laimė, tai didžiausia laimė, neišpasakyta laimė! Taip teatsitinka kartą žmonijos gyvenime!... — prapliupo pagirima, patikavimais jo bernai bei tarnai.

— Ar labai džiaugiasi gyventojai

mano išmintingu valdymu? Ar labai jie laimingi bei linksmi? — klausinėjo jis toliau.

— Ak, taip džiaugiasi, taip džiaugiasi, toks džiaugsmas eina per kraštą! Tokia laimė! Žmonės keldami ir guldami tik juokiasi iš džiaugsmo, tik šypsosi!... — saldžiuotavo bernai bei tarnai.

— Šypsosi, sakot?... Tai, ot, aš ir noriu, kad vieno tokio besišypsancio, laimingo mano krašto piliečio portretas kabėtų visur ir bylotų apie džiaugsmingą ir laimingą gyvenimą!...

— Kokia nepaprasta, geniali mintis! — pašoko visi bernai bei tarnai, — tai tikrai geniali! Geniali! Visur kabės besišypsas, laimingas pilietis ir dėkos savo mokytojui ir tėvui! Kiti piliečiai, bežiūrėdami į tokią džiaugsmo kupiną šypseną, galės pamiršti, kad ir laikinus savo rūpesčius, nepasisieki-mus ir gyvenimas jiems atrodys dar linksmesnis, dar laimingesnis! Tai geniali! Tai tikrai geniali! — springo žodžiais, stengdamiesi viens kitą perkelti visi bernai bei tarnai.

— Aš tai padarysiu! — įsikiso Propagandos Viršininkas, — aš tai lengvai padarysiu: aš liepsiu nufotografuoti keliasdešimtis, ar kelis šimtus, tai pagaliau nesvarbu, piliečių — ir iš jų mes parinksime tinkamiausią nuotrauką. Paveskit tai man. Aš tai padarysiu! Maršalissime, koks bus plakatų tiražas? Milijonas? Du?...

Diktatorius prisilietė jo rankovę: — Palauk. Tai vėliau. Pirmiausia, ant nuotraukos neturi būti vienas iš

mūsų, tai yra valdančiųjų, — jis apmetė akim susirinkusius, — tai turėtų būti eilinis pilietis, jūs suprantate mane... O tinkamiausią piliečio nuotrauką parinksiu aš pats... Aišku? Daryk!... — Jis dūrė pirštu į Propagandos Viršininko pilvą ir apsisukęs nuėjo, parodydamas, kad pasitarimas baigtas.

Propagandos aparato ratai ir ratukai pradėjo sukstis: šimtai valdžios fotografų fotografavo tūkstančius piliečių. Buvo sudarytos nuotraukoms atrinkti komisijos. Visame krašte žmonės visom išgalėm stengėsi šypsotis prieš objektyvus. Tie žmonės buvo įtikinti, kad geriausiai nusišypsos bus apdovanotas ir išgarsintas po visą kraštą. Atskirų sričių fotografai skelbė sodenktines: kas greičiau ir daugiau nufotografuos. Alkani, apiplęšę kolchozų baudžiauninkai, iki jėgų netekimo normų išvarginti angliakasiai ir fabriku, dirbtuvių varge išblyškę darbininkai bei darbininkės stengėsi savo veiduose išgauti kažką panašaus į juoką bei šypseną... Komisarų bei budelių žmonos pozavo su išdidžiai, nuolaidžiu šypseniu, o jų meilužės visai kraipė savo gašlias lūpas... Mokytojai ir melžėjos, šlavikai ir mėnininkės, direktoriai ir skalbėjos nenutrūkstama srove rodė savo dantis, vaipėsi, kraipėsi, šiepėsi prieš aparatus, ak, kiekvienas norėtų nors truputį geresnio gyvenimo, nors truputį!...

Pirmoji akcijos banga baigėsi. Dešimtys tūkstančių nuotraukų suplaukė į rajonų komisijas. Deja, jų dauguma,

ak, žymi dauguma netiko... Na, kas gi norės žiūrėti tas dirbtinas, nenatūralias, per jėgą bei prievartą išspaustas tų vargšų, išgąsdintų žmonių šypsenas... ak, tai buvo kažkokios klaidios grimasos, o ne šypsenos..., kur gi čia džiaugsmas?... juokas?... O, niekam nevalia rodyti panašius veidus... Dešimtį tūkstančių kolchozininkių ir darbininkių fizionomijų sumalė popierio fabriku malūnai... Be abejo, komisarų ir budelių žmonių bei meilužių šypsenos buvo puikios: sočios ir patenkintos!... ak, kaip gaila, ir jų negalima rodyti... juk tas žmonas bei meilužes visi aplinkui pažįsta — ar galėtų jos kitaip šypsotis?... Bet gi jos puikiai tiko papuošti rajoninių laikraščių puslapiams... jų vargas pozuojant nenuėjo niekais... Bet ot, j viens, taip sakyti, šypsenų rūši turėjo būti atkreiptas rimtas dėmesys — tai buvo ironiškos, pasityčiojimo bei pajuokos kupinos šypsenos... tai buvo per daug pavojingi žmonės, dar laisvai bevaikščioją paklusnių piliečių tarpe... jų šypsenos juos išdavė!...

Tą pačią naktį tie žmonės dingo kažkur iš savo butų bei darboviečių, ir niekas niekad nebesužinojo jų likimo... tai buvo tikrai pavojingi žmonės: juk jie visad galėjo pasiepti savo valdžią ir — net baisu pagalvoti — gal ir patį maršalissimą... Tai buvo didelis pavojingumas Budelių Viršininko darbe: jie visi žinoma, prisipažino jiems nurodytas kaltes ir buvo tinkamai nubaus ti... (Bus daugiau)

4. Sporto
instruktoriams ir
vadovams parengti
stovykla

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

PAKELIUI I FLORIDĄ

Antrą dieną kelionės, pasirūžę daugiausia keliu pravažiuoti, ir pravažiuojant, nes pavyko sukurti automobilio mylių rodyklę apie 460 mylių. Kentucky valstybė mūsų keliavimo dalyje plačiausia, taigi tik po pietų pasiekėm Tennessee valstybę ir jos sostinę Nashville. Tennessee nors 432 mylių ilgio iš rytų vakarus, mums teko pravažiuoti tik apie 110 mylių ir tą pat vakarą jau nakvojom "tolimų pietų" (amerikiečiai vadina "gilių pietų") Alabama valstybės miestelyje Athens.

Šiais keliais važinėjant, ir miestuose, vargu sutiksi lietuvių, bent tokius pat pravažiuojančius kaip mes, kurie iš Michigan ar Chicago važiuoja į šiltąją Floridą. Lietuviai niekad nebandė "tolimuose pietuose", neskaitant Floridą, įsikurti.

Tennessee, nusitęsusi iš Appalachian kalnų sritys į vakarus, turėdama rytinį kraštą kalnuotą; vakarinis kraštas pasiima Mississippi upės slėnio lėktumas. Vidurys, kur mes važiuojam, eina rytuose gulintį kalnų paslėptis.

Ukinis gyvenimas Tennessee, ir toliau Alabama valstybėje, matosi skurdesnis negu Kentucky. Tennessee ir Alabama skaitosi jau negrų vergijos valstybės, ir čia matosi visokių žmonių negrų gyvenimo ir skurdo. Čia skurdžiai gyvena ir daug baltųjų. Pakelėse matosi tik sukrypusios lentų lušnelės, dažniausia be langų, nes oras čia ne toks šaltas. Langai nakčiai užtiesiami kokių skarmalų.

Baltieji, netekę vergų darbininkų, būdami didelių žemių savininkai, subankrutę. Jų žemės išdalintos smulkiais ūkeliais, baltieji parduotus, negrams kurie norėjo ūkininkauti — nuomojamos. Negrams žemės neparduota todėl, kad ten neturintis nejudamo turto negali skaitytis piliečių-balsuotoju. Ir tokiu būdu visur pietuose negrai neprileidžiami balsuoti, nors skaitosi laisvi.

Nashville mieste pravažiuojame pro nuostabią didelį ir puikų pastatą, pamegdžiojantį Graikijos Panteoną, pastatytą tokio pat didumo, kaip originalinis senovės maldnamis Atėnuose, Akropolis kalne, buvęs pašventas deivei Atėnai. Šis naujasis pastatas tarnauja muziejum, ir yra labai impozuojantis. Tai 228 pėdų ilgio, 101 pėdų pločio ir 65 pėdų aukščio. Netoli Nashville yra ir muziejus, pastatytas prezidento Jackson, Floridos užkariautojo, dvaro rūmai. Per miestą važiuojant matė-

me ir tai, ką tik pietuose gali matyti: rytinė miesto dalis apgyventa vien tik juodžiais, kur baltieji nei kojos neįkeli. Ir tokia tvarka yra visuose pietų miestuose. Juodžiai gi tik darbai patenka baltųjų gyvenamose miesto dalyse.

Sostinė Nashville turi apie 150,000 gyventojų. Dar yra pora didesnių miestų, bet pats didžiausias, turintis arti 400,000 gyventojų yra Memphis, prie Mississippi upės. Jis skaitosi didžiausias pasaulyje medvilnės-vatos prekybos uostas krašto viduryje.

Tennessee, 42,246 kv. mylių didumo, 3,300,000 gyventojų valstybė. Tai žemės ūkio valstybė. Pirmą vietą užima kornų auginimas, paskui šieno-pašaro, vatos, kviečių ir tabako, avių, miežių, rugių, peiariešutų, soja pupų, daržovių, bulvių, obuolių ir uogų, paukščių ir medaus. Ūkiuose labai dažnai darbu naudojami vien mulai, arklių kaip ir nematyti. Turtingieji ūkiai yra motorizuoti. Plačiai išvyskuros nemažai Roosevelt'ui priekaitų padaryta.

Mums, mačusiems didįjį Hoover Tvenkinį Kolorado upėje Arizonos kalnuose anais metais vykstant į Kaliforniją, šis Wheeler tvenkinys nevertas buvo to sugaišto laiko, važiuojant jį pamatyti, nors savaime jis išpūdingas, arti dviejų mylių ilgio, nutiestas per dalį ežero, užtvinkęs upės vandenį per 75 mylias. Jo įrengimas kaštavo \$46,000,000. Be elektros gamyklos turi įrengimą laivams iškelti ir nuvesti perinant į kitą pusę tvenkinio.

Tennessee slėnio žemės labai derlingos, nors daug jų dar pelkynai. Augstosios Alabama vietos, taip pat šėnys Appalachian kalnų, pasireiškė labiau kaip pradžioje privaziuot didmiestį Birmingham, apie 270,000 gyventojų, ir paskiau, dar toliau į pietus-rytus, sostinę Montgomery. Kadangi Birmingham skaitosi beveik negrų miestas, tiek tytas miško apdirbimas, turi apie 14,000,000 akrų miškų, kietmedžio ir eglinių bei pušinių lentų kasmet pagamina apie 500,000,000 pėdų. Mineralai daugiausia yra anglis, bet turi ir kitų kasdieniniams reikalingams. Garsi marmuro akmenų gaminių marmurų statybai.

Tennessee iki 1j-to šimtmečio vidurio buvo indėnų teritorija. Jos vakarinį kampą pirmiausia aplankė ispanas keliautojas-tyrinėtojas De Soto 1541 metais, vykdamas Mississippi upę. Anglai pradėjo palengva įžengti į Tennessee iš rytų, per

kalnus, apie 1750 metus, padarydami ją Carolina valstybės dalim. Indėnai puldinėjo gyventojus jau kai buvo įsteigta U.S. valstybė. 1796 metais Tennessee buvo priimta į Sąjungą kaip savistovė valstybė.

Alabama. Ši valstybė, apie 175 mylių pločio rytų-vakary kryptimi, ir virš 300 mylių ilgio nuo šiaurės į pietus. Pernakvojė pirmame didesniame miestelyje, Athens, kur įvažiuojam jau temstant, kitą dieną, sekmadienį, nelabai skubėdami, kreivais keliais pervažiavę arti 350 mylių. Dar iš Alabama neišvažiavę, nakvoti sustojom pietrytiniame kampe, didesniame miestelyje, Dothan, dar 30 mylių nuo Floridos sienos. Pietvakarinis Alabama kampas prieina jau prie Meksikos įlankos vandenų.

Kadangi trečia kelionės diena buvo sekmadienis, ir Alabama oras jau gerokai šiltesnis, sumanėm aplankyti vieną Athens miestelio kaimynistėje tvenkinį, Wheeler Dam, pasukdami apie 50 mylių iš kelio. Šis tvenkinys yra vienas ir daugelio tvenkinių Tennessee upės slėnio kelių šimtų mylių kelyje. Tai upė ir jos slėnis, su daugybe ilgų-siaurų ežerų, išplėtos V raidės pavidale, atiteka iš šiaurvakarių nuo Kentucky, išsilieja į ežerus ir vėl upę Tennessee valstybėje.

Prezidento Roosevelt'o laikais, depresijai atėjus, Tennessee upės slėnis pradėtas paversti į elektros jėgos gamyklas, įrengiant didelius tvenkinius. Įsteigta taip vadinama Tennessee Valley Authority, savaranki organizacija, kurios vadais pakliuvo socialistai, komunistai. TVA administratorium buvo paskirtas komunistuojantis socialistas žydas Lilienthal, kuris ir darė socializmo bandymus valdiškais pinigais. Darbams išleista šimtai milijonų dolerių. Atitinkamo tvenkinių darbams vietovėse buvo pastatyti miesteliai, ir dabar pasilikę, kaip kurortai, kurie tam tiko. Tvenkinių darbų metu, tie miesteliai turėjo gyventi socialistiška sistema, dėl jų daug čia gyvena, visada t miestą įsivaizdavau tamsiu, nešvari. Ir nustebom pamatę gražų miestą, švarius, pasiturinčius gyventojus, dideles prekybos, ir dideles dirbtuves, daugiausia plieno išdirbystės, kuriose, suprantama, negrai atlieka juodus darbus. Jie gyvena taip pat jiems nuskirtoje miesto dalyje, ir įėjus per ją nepravažiuotum, kitių kasdieniniams reikalingams.

Miestas tarp kalnų, pietų pusėje augstame kalne turi pastatę ugnies dievo Vulkano statulą, kuri skaitoma tarp keleto didžiausių pasaulyje esančių bent kokių statulų: 60 tonų sunkumo, 53 pėdų aukščio, užkelta ant 127 pėdų aukščio pedestal. Tikrai impozuojantis reginys, matomas iš visų pusių iš labai toli. Ant kito kalno, taip pat įrengtame viešame parke, Birminghamo sumanūs piliečiai turi pastatę Romos senovės tikybos Vaidilūčių šventyklos pavyzdį.

Alabama yra likučiai priešistorinės indėnų kultūros, augęti pilikakniai, ir užtinkama jų buvusių sodybų ir laidotuvių vietovės. Alabamos teritoriją pirmiausia aplankė ispanai 1582 metais, vėliau dėl jos varžėsi Ispanija, Anglija ir Prancūzija. Amerikos kolonistų išsilaisvinimo karo laikotarpiu Alabama jau buvo Anglijos globoje. Paskiau tapus U.S. dalim, 1819 metais priimta į Sąjungą. Pilietinio karo metu, Alabama buvo viena iš pirmųjų atsistėmėsi į Sąjungos ir provizorinę Konfederacijos valdžią su prezidentu Davis įsisteigę Montgomery mieste. Vėliau jį perkelta į Richmond, Va.

Plačiausia čia išvystyta medvilnės ūkis. Iš šiaurės atkelus daug medvilnės audimui fabrikų, dėl pigaus darbo, Alabama užima ketvirtą vietą tekstilės pramonėje. Fabrikus steigti padėjo turėjimas savo anglies. Ir per 50 pastarųjų metų Alabama išaugo pramonine valstybe. (Bus daugiau)

AR JIS TIEK REIKALINGAS?

Eisenhower'io draugų tarpe įvyko aštrus susikirtimas, kai valstybės sekretorius Dulles rekomendavo Charles E. Bohlen ambasadorium į Maskvą, ir Eisenhower sutiko. Bohlen, su kuriuo prezidentas dažnai golfą lošė, matyt Eisenhower'ui patiko. Bohlen buvo Roosevelt'o — Stalino vertėju Teherane, Jaltos ir Truman'ui Potsdame. Gerai mokąs rusų kalbą, ir Dulles rado jį tinkamu tai vietai.

Senatoriai McCarthy ir McCarran, komunistinės ir priešvalstybinės veiklos tyrinėtojai, Bohlen'o kandidatūrai pasipriešino, tikrindami, kad jis per daug buvo surištas su kensminiga Trumano-Achesono politika, ir teikė pėdas metančius aiškinimus senato tardymuose apie Jaltos konferenciją ir kitus dalykus, nors, sako, apie tai privaltų viską aiškiai žinoti.

Iš augstųjų respublikonų, Eisenhower'io rėmėjų lūpų, išėjo aikštėn, kodėl Dulles ir Eisenhower sumanė Bohlen'ą į Maskvą siųsti. Esą jis turįs simpatijų sovietų valdovuose, jam galį pavykti sutarti su Malenkovu Eisenhower, Dulles ir Churchill pasimatymus...

Išėina, kad Eisenhower ir Dulles labai panorą su Malenkovu nusifotografuoti, kaip padarė dviem atvejais Roosevelt'as su Stalinu. Taikos iš Malenkovo jie sulauks tik tiek, kiek sulaukta iš Stalino.

Negalėdamas pats dalyvauti paskutiniame Lietuvių Bendruomenės Ekonominame susirinkime, susiskambinau su naujai išrinktojo Ekonominio Skyriaus Valdybos nariu inž.-arch. Edv. Kersnausku ir sužinojau, kad Lietuvių Namų Clevelande steigimas yra jau pilnai pribrendęs, tačiau dar nesą galutinai nuspręsta ar statyti naujus namus Naujosios lietuvių parapijos rajone, ar remontuoti ir praplėsti esamusios senajame rajone, pridėdant apie \$116,000.

Kadangi abu šiuos svarstomus rajonus gerai pažįstu, ir kol reikalus tebėra svarstymų stadijoje, skaitau būtina pareišką pareikšti nuomonę iš savo asmeniškų patyrimo.

Ir aš, kaip ir dauguma naujųjų ateivių po Antrojo Pasaulinio karo, atvažiuojau į senąjį rajoną, nes čia jau prieš keliasdešimt metų gyveno dauguma mūsų dėdžių ir tetulių. Jie kūrėsi čia apie Superior Ave., tarp East 55 ir East 95-tos gatvių daugiausia dėl to, kad čia buvo įsteigta, šalia kitų lietuviškų įstaigų, ir Sv. Jurgio lietuviška parapija su katalikiška mokykla.

Tačiau pagyvenęs šitame rajone ilgesnį laiką pastebėjau, kad dauguma medinių namų čia statyti prieš 50-70 metų, kad čia nenormaliai daug dulkių ir smulkių, atnešamų nuo didžiųjų paežerės fabrikų, ir kad iš viso šitas rajonas merdi ir juodėja.

Nesunkiai pardavęs ten įsigytą nuosavybę, persikėliau į Naujosios lietuvių parapijos rajoną. Šiek tiek pridėjęs nusipirkau čia beveik naują ir moderniškai pastatytą namuką.

Šitas visas rajonas tęsiasi Lake Erie pakraščiais. Gaivnantis ežero oras ir žalia gamta čia primena Lietuvą. Nesukimti į krūvą namai ir karo atvejų sudarytų mažesnių pavojų. Šios miesto dalies pramonės sritis yra išsidriekusi tik prie geležinkelio ir pietus nuo čia. Ji neturi augstų ir suodinių kaminių, nes mašinos varomos moderniais elektros motorais. Tačiau čia yra daug garsių darbovių kaip N.Y.C., White Motors, Fisher Body, Thompson Products, ir daugelis kitų.

Puikiai išvystytas autobusų susisiekimas visomis kryptimis. o Lake Shoro ekspresas nuo East 185 gatvės iki Public Sq. — viso 12 mylių — nuvažiuoja per 30 minučių. (Jdomu būtų palyginti kiek laiko reikia važiuoti iki to paties Public Sq. su Wade Parko busu ir tik 4 mylias?).

Lietuviams katalikams čia jau pastatyta Naujoji lietuvių bažnyčia. Nors katalikiškos mokyklos čia tuo tarpu dar nėra,

INZ. BR. MAZELIS

bet norintieji gali nesunkiai rasti tarp East 151 ir East 222-tos gatvių net tris katalikiškas mokyklas ir modernišką Sv. Juozapo gimnaziją, kurioje tuo tarpu telpa net penkto ir augsėnių skyrių mokiniai. Valdiškų mokyklų ir gimnazijų yra pilnas tinklas.

Šitame rajone jau gyvena nemažas skaičius senųjų ir naujųjų lietuvių. Yra čia ir lietuvių gydytojų, kurių ypatingas pasisekimas, palyginus su kitais rajonais, yra mūsų visų pasidžiavimas.

Čia galima dar pirkti tuščių sklypų už \$2500-3000 ir galima patiems statyti. Perkant namus užtenka žymiai mažesnio įmokėjimo, nes čia namai arba visai nauji arba tik apie 20 me-

tų senumo. Jų kainos svyruoja nuo 13 iki 18 tūkstančių dolerių.

Suprantama, yra ir daug brangesnių, tačiau esą ir šiek tiek apieštų namų, kuriuos galima nusipirkti su didele nuolaida ir patiems susitvarkyti. Beveik visi namai čia kūrėnami dujomis, kas yra žymiai pigiau ir švariau negu anglis. Dėl to čia nėra suodžių ir juodumo.

Taigi, mano nuomone, būtų netikslu išleisti 116 ar daugiau tūkstančių dolerių pertvarkymui senųjų Lietuvių Namų, senajame rajone, ir turėti tik seną ir labai sulopytą daiktą, kurio pardavimo vertė būtų visada mažesnė už įdėtą kapitalą. Tuo tarpu pastatyti Lietuvių Namai Naujosios parapijos rajone, būtų visų mūsų susibūrimo ir pasigerėjimo centru.

LIETUVIŲ DIENA AMHERST, MASS.

Kovo 22 d. mažame, dviejų universitetų Amherst miestelyje, įvyko iškilminga lietuvių diena. Rengėjai: Bostono Lietuvių Bendruomenės Komitetas ir Massachusetts valstybės universiteto meno ir parengimų sekcija. Dar gerokai prieš programos pradžią 500 vietų Jones Bibliotekos salė buvo perpildyta profėsūros, studentų ir apylinkės lietuvių. Vėliau atvykę ir negavę net stovimų vietų turėjo grįžti atgal. Tenka apgailestauti, kad šiai puikiai lietuvių manifestacijai nebuvo pasirinkta didesnė salė.

Programa buvo trijų dalių: politinės diskusijos, dainos ir tautiniai šokiai.

Diskusijose inžinieriai Dr. Gimbutas, V. Izbičkas, Končius, ir Vasiliauskas trumpai, bet vaizdžiai nušvietė lietuvių tautos kančias bolševikų bei nacių metu ir be pagrazinimo, paremdami faktais, perstatė komunizmo pavojų pasauliui.

Antroje programos dalyje muziko Juliaus Gaidelio vadovaujamas 40 vyrų choras žavėjo tiek amerikiečius, tiek lietuvių savo darnia tai pavasariškai romantiška, tai susikaupimo, tai kovos ryžtinga daina.

Ponios Onos Ivaskienės vadovaujama tautinių šokių grupė pavergė publiką be išimties. Miklūs, meniškai, darniai paruošti šokėjai, skoningi tautiniai rūbai tiesiog pagavo publiką ir į muzikos bei šokių taktą nekartą spontaniškai įsiliejo aplodismentų audra.

Amerikiečio veide buvo matoma pagarba lietuviui, gi iš lietuvių, kad ir jau suameriko-

nėjusio, pakilusios nuotaikos galėjai išskaityti pasididžiavimo jausmą.

Didelis ačiū, Jums bostoniečiai. J. V.

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesio pabaigos!

PIRKITE SAVO BILJETUS DABAR!

METROPOLITAN OPERA

Bal. 13-18 Public Auditorijoje

PIRMADIENI, BALANDŽIO 13

RIGOLETTO

ANTRADIENI, BALANDŽIO 14

LA GIOCONDA

TREČIADIENI, BALANDŽIO 15

CARMEN

KETVIRTADIENI, BALANDŽIO 16

BORIS GODUNOV

PENKTADIENI, PO PIETŲ, BAL. 17

TOSCA

PENKTADIENI, VAKARE, BAL. 17

LA FORZA DEL DESTINO

SEŠTADIENI, PO PIETŲ, BAL. 18

DER ROSENKAVALIER

SEŠTADIENI, VAKARE, BAL. 18

DON GIOVANNI

SINGLE PERFORMANCE

KAINOS (nėra takų)

\$8.50, \$7, \$6.50, \$5, \$4, \$3, \$2, \$1.20

UNION BANK OF COMMERCE

Centrinis Banko priekabaris—9 g. prie Euclid — Main 1-8300

Bilietų raštinė atidaro 9 ryto iki 5:30

Kasdien (išskyrus sekmadieniais) Naudojamas Knabe pianinas

ČIURLIONIO ANSAMBLIS

DIRIGUOJAMAS ALFONSO MILULSKIO

POLYNA STOSKA

METROPOLITAN OPEROS SOLISTĖ

IŠKILMINGA KONCERTE

1953 Gegužės 10

SEVERANCE HALL

Bilietai po 3, 2.50 ir 2 dolerius pradedami pardavinėti balandžio 10 d. Dirvoj (telef. HE 1-6344 ir Spaudos kioske (telef. RA 1-9936).

"...Tai buvo išskirtinis meno koncertas, iškylęs ligi universinio me-noviršūnių."

E. BOHNER, VOKIETIJA, BAYREUTH, 1947

"...Jų koncertai prilįgsta kiekvienam šių dienų geriausia chorui."

G. KIDD, THE TELEGRAM, TORONTO, CANADA, 1950

"...Ansamblio dainuoja tik liaudies dainas, bet dainuoja tikrai gerai."

NEW YORK HERALD TRIBUNE, 1950

Ar pažįsti šį kraštą

Atlanto pakraščiai — dvasinės kultūros centrai

Knyga toli atsilieka nuo periodinės spaudos

Atsilankęs eilinio amerikiečio bute pastebėsi daug įvairių pavaiškuotų leidinių (magazines), bet nedaug knygų. Daugiausia tai bus enciklopedijos ir šiaip panašūs praktinio pobūdžio leidiniai. Daug kas prisimins Europos teatruose ar ir spaudoje pavaizduotas amerikiečio namų bibliotekas, kuriose vietoje knygų spintos tik sudėliotos knyga-paštos nugarėlės su Šekspyro, Byrono, Dostojevskio ar Dantės vardais. Ar šio krašto gyventojai nesidomi knygomis, ar daug jų leidžiama, kaip jos platinamos, pagaliau, kaip vertinti amerikiečio skonį?

Kaip ir kitos kultūros, ryšių priemonės ir knyga šiame kontinente, palyginus su Europos kraštais, atsirado vėliai. Britų kolonijos Amerikoje ir tas pat dvasinis krašto lūpsys — Bostonas ir šioje srityje buvo pionierais. Šalia Bostono esančiame Cambridge kolėdžie 1638 m. atvežta iš Anglijos spaustuvė 1639 m. jau pradėjo darbą. Pirmomis knygomis šiame krašte laikomos šios "The Oath of a Free-man" ir "An Almanack for the Year 1639", bet jų egz. nėsliko. 1640 m. toji pati spaustuvė išleido "Pilnąjį psalmių knygą", spausdinamą pamokslais, katechizmais ir kt. Daugiau spausdintuvų pasirodė Virginijoje (1682), Marylande (1685), o šiaur. Dakotoje spausdinimo priemonės atsiranda tik 1864 m.

Per visą pirmąjį knygų leidimo šimtmetį ir dar vėliau vyravo tikybinio turinio knygos ar ploni leidiniai, vadinami pamfletais (mūsų kalba - brošiūros). 1639-1763 m. laikotarpy visų knygų tarpe teologijos leidiniai buvo pirmieji išleisti 37%, toliau sekė teisė su 19,5%, tiek pat grožinė literatūra ir t.t. Teologijos leidiniai JAV knygų rinkoje vyravo ligi 18 amž. pabaigos ir tik 19 amž. turėjo užleisti vietą grožinei literatūrai. Visam kraštui besiformuojant, vykstant revoliuciniams ir civiliniams karams, sunku buvo ir tikėtis stambesnio knygų spausdinimo ir paplitimo. Ligi 1804 m., taigi per 165 knygų spausdinimo metų JAV knygų, ir jų tarpe daug vad. pamfletų, teisiškai 1,138 pavadinimų (titles).

Vis dėlto knygų leidimas augo ir lygiai įvairavo skaitytųjų skonis. Drauge su spausdintuvais diėjo ir knygų leidyklų skaičius. Kaip ir spaudos srityje, knygų bare spinduliuojančiais švyturiais išryškėjo tie patys rytiniai Atlanto didmiesčiai: Bostonas, jį besivijęs ir vėliau savo mastu pralenkęs New Yorkas ir Philadelphia. Iš pirmųjų leidyklų, dar ir dabar tebeveikiančių, pažymėtinos 1817 m. New York'e įsteigtoji James John Harper, Bostone Ticknor & Fields (apie 1850) ar Philadelphiaje B. Lippincott and Co. Minėti trys miestai ir šiuo metu išliko tradiciniai knygų leidimo centrai, o New Yorkas čia vadovauja.

Religinės, teologijos knygos, vyravusios 17-18 amž., pasitraukė į antrąją ir vėliau į trečiąją vietą. Šio šimtmečio pradžia žymi grožinės literatūros kilimą. Romanas (novel, fiction) ir mūsiškoji novelė (short story) vis labiau įsigali ir 1901 m. pasiekia rekordinio skaičiaus — toš rūšies knygų pasirodė net 2,234 pavadinimų. Vėliau romanų, novelių skaičius krenta ligi 2000

ir pastaruoju metu laikosi apie 1500 ir daugiau. Kaip matyti iš paskutinių metų knygų leidimo statistikos duomenų, po gausiausiai leidžiamų romanų, novelių, antrąją vietą užima jaunimui skiriamoji literatūra, toliau seka religinės, mokslo ir kt. knygos. Štai 1951 m. vaizdas: iš viso išleista knygų 11,255 pavadinimų ir jų tarpe naujų knygų buvo 8,765 ir seniau išleistų knygų naujų laidų — 2,490. Pagal rūšis: romanų — 2,135 (naujų — 1,329), jaunimo literatūros — 1,072, religinių knygų — 731, toliau seka mokslas (722), biografija (639), sociologija, ūkis (506), technika, kariniai dalykai (411), filologija (190), poezija (487) ir t.t. 1952 m. išleistas panašus skaičius knygų ir jis būdingas jau keleri metai. Prisimenant, kad paskutiniomis laisvės metais Lietuvoje knygų buvo leidžiama per 3000 pavadinimų, JAV pasirodanti per 8000 naujų leidinių per metus nėra daug.

Daug yra priežasčių, kurios paskatino periodinės spaudos paplitimą krašte ir kurios nešė didelės knygos vaidmens. Net ir pirmasis prezidentas G. Washington apie periodinę spaudą yra rašęs, kad ji yra naudingesnė už kitas priemones išlaikyti laisvę, skatinti pramonę ir kelti laisvų bei apsišvietusių žmonių moralę. Visą laiką ir šiuo metu periodiniai leidiniai su gausiais paveiksluotais, kaip Life, Sat. Ev. Post, McCalls ir eilė kitų bendram pasiskaitymui, moterims ar jaunimui skiriamieji, daug reiškia eilinio amerikiečio gyvenime ir, galima sakyti, ne mažą dalimi formuoja šio kontinento žmogų. Gal knygos neranda kelių į skaitytoją?

Tiesia, knygynai — krautuvės (book stores) nėra būdingas mažesnės JAV vietovės vaizdas kaip Vokietijoje ar kt. kraštuose. Šiame krašte knygynas rasime tik per 25,000 turinčiuose ir didesniuose miestuose. Juos pakeičia miestų ar mokyklų bibliotekos (libraries) ir jų reikšmė knygų skaitymo kėlimo ir iš viso savišvietos srityje didelė ir vis auganti. Knyga skaitytoją Amerikoje pasiekia keliais būdais. Svarbesnieji jų: iš leidyklos patenka tiesiai vartotojui (pvz. mokslo knygos), prekybos keliu (knygynai miestuose, nuo 1880 m. įvesti ir krautuvės, vad. Depart. Stores), pasiekia skaitytoją kaip vartotos knygos, per vad. antikvarus (jie telkia iš minėtuose rytų miestuose), per kioskus, newstands, amerikinio tipo "vaistų" krautuvės (drugstores), prenumeratos keliu ir, pagaliau, per vad. knygos klubus.

Būdingesni keliai knygai pasiekti skaitytoją, tai jų pardavinėjimas tose vaistų (ir drauge kosmetikos, žaislų, ledų ar vaisvandenių) krautuvėse ir platinimas per knygos klubus. "Drugstore" nerasi storių romanų (jų kaina past. metu siekia per 3 dol.), bet begalo daug pigių, po 25 ar 35 ct. net ligi 400 pusl. spalvotais viršeliais, vad. kišeninėmis (pocket) knygų. Daugiau pusės jų, tai romanai, perspausdinti iš didžiųjų laidų ir apie 30%, vad. misteries, kietaipariant, iš kriminalistikos pasaulio. 1951 m. tokių kišenių knygų parduota per 231 mil. egz., net 31 mil. daugiau kaip 1950 m. Tai būtų dziuginantis reiškinys, jei ne didelė knygų dalis būtų leidžiama tik biznio sumetimais, o jų vir-

šeliai bei turinys jau susilaukė ir atstovų rūmų tyrinėjimų.

Knygynai yra nusistatę prieš knygos klubus ir nenuostabu, nes šie sugeba greičiau ir intensiau prieiti prie geros knygos išsilgusio skaitytojo. Jų dabar krašte bus per 50, o patys žymiausi jų — Book of the Month ir Literary Klubai, abu veikiant nuo 1926 m. Tai ne kokie knygų mylėtojų susibūrimai, kaip Europoje, bet bendrovės, kurios savo narius įpareigoja per metus iš jų įsigyti bent keturias knygas. Turėdami daug narių (pirmasis jų turi apie vieną milijoną, antrasis daugiau mil.) jie išgali už dvi ar daugiau savo narių nupirktas knygas vieną ar daugiau paskirti nepmokamai. Klubai knygas parenka rūpestingai, įgyja didelę pasitikėjimą ir tų knygų autoriai klubų iškeliami į pačių žymiausių ar bent labiausiai skaitomų tarpą. Klubų veikla krašte žymiai prisideda prie gerosios knygos paplitimo.

Dedamos įvairios pastangos labiau išplatinti knygas, bet... nežiūrint masinio auklėjimo ir didelio raštingumo nuosmicio krašte, JAV knygų skaitymo pozicijų yra atsidūrusios pačiame europinių kraštų užpakaly. Gallupo 1950 m. duomenimis daugiausiai skaito D. Britanija (pusė visų gyv.), toliau iš eilės seka Norvegija, Kanada, Australija ir Švedija.

Leidyklos tik knygų skelbimams išleidžia net 12 mil. dol. (1945 m.), laikraščiai, žurnalai turi įsivedę knygų skyrius, bet tik reti leidiniai pasiekia didesnių tiražų, pvz. 200,000 ar daugiau egz. Normalus knygos tiražas šiuo metu — 5,000 ligi 10,000, o tai labai nedaug. (Lietuvoje siekdavo irgi ligi 5,000 egz.). Sunku ir laukti didesnio paplitimo, kai knygos nemato dar labai daug krašto sričių. Ir čia susidursime su knygos skaitymo ruožais — daugiausia jos perka išilgai Atlanto pakraščiu nuo Maine v. ligi New Jersey ir per Pennsylvania, Ohio valstijas ligi Wisconsin, Illinois, Minnesota, Iowa ir Missouri valst. tai lyg baigiamosios srities ir į vakarus pasukę retai kur sutiksime knygą, išskyrus tik Texas ir Kalifornijos valstijas.

Koks gi amerikiečių skonis, kokios knygos daugiau patraukia skaitytoją? Tai būtų ilgesnis svarstymas ir JAV literatūros vertinimas neįeina į šio straipsnio temą. Pastebėtina tik, kad šiuo metu neramūs, netikri laikai atsiliepia ir amerikiečių skoniui. Labiau reikalaujant, daugiau išleidžiama biografinių, memuarinių, karus, įvairias krizes liečiančių knygų, tokių, kurios svarsto gyvybinius politinius klausimus, kaip Stalino, S. Rusijos ar Vokietijos politines kryptis ar numatomus posūkius. Būdinga, kad religinio turinio knygos nepaprastai plinta ir ne viena jų patenka į vad. "best-sellers", t. y. į daugiausia išperkamus skaičius. Labai skaitomi ysk. Sheen ir F. Ourslerio kūriniai, naujos šventraščio laidos išpirta per 1 mil., 1950 m. pirmąja "best-seller" pasirodė H. Robinson'o "The Cardinal", o 1952 m. į pirmąsias eiles išliko religinio turinio Th. Costain "The Silver Chalice". Iškeltina ir tai, kad be religinių knygų, jaučiamas vis didesnis susidomėjimas ir prieškomunistinių autorių bei komunistų veiklą JAV atidengiančiomis knygomis (W. Chambers'o Witness). Tai drauge ir būdingi ir gerų vilčių kelia reiškiniai.

Galimas dalykas, kad nors ir kiek daug knyga paplįs, ji neišstums gyventojų kasdieninio maisto — jų "magazines". Vis dėlto, amerikiečiai neturėtų pamoti ranką į Helen Haines paskytus žodžius, jog tie "pavaiškuoti žurnalai turi savo vietą, tačiau jie negalės pakeisti knygos". Anot jos, jei daugiau

Adlai Stevenson lanko gen. Chiang-Kai-shek Taipeh mieste, Formozos sostinėje. Jis susipažįsta ir su kulkosvaidžių daliniu.

Piligrimai keliauja...

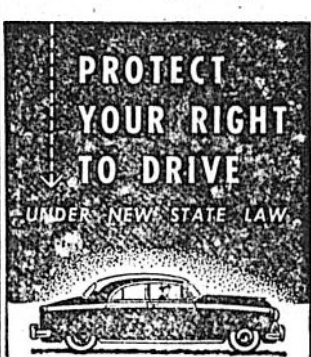
(Atkelta iš 1-mo pusl.)

susiduria su įvairiais sunkumais. Tie patys prancūzai klausia: ar galima bus tikėtis iš vokiečių bendradarbiavimo Europoje, kai jie jau turės 12 divizijų (ir 12 kitų atsargų), taktines oro pajėgas ir galingą sąjungininką — JAV? Nors ir pats Adenaueris neseniai pareiškė, kad Vokietija negali ir neturi siekti hegemonijos Europoje, kai tik ji atsidurs EGB-je, tačiau ne vieną vakarų politinių stebėtojų stato ir kita klausimą: kas įvyks, jei per šiuo metų rinkimus V. Vokietijoje labiau įsigalės radikaliosios dešiniųjų partijos? Kanceleris atsidurtų jų koalicijos priešaky, bet tuo atveju kaip tektų suderinti jo ligšiol parodytą nuosakumą ir tarpautinių problemų supratimą su dešiniųjų radikalais nusistatymais ir nacionalizmu? Kol tokios padėties dar nėra, nėra ko baimintis, tačiau jau pasikeitus nebus nuostabu, jei Vokietija Europoje pareikalaus daug daugiau kaip likusioji kontinento dalis sutinka atiduoti.

AMNESTIJA SOVIETŲ KRASTE

Jau visas mėnuo, kaip naujieji sovietų valdovai atlieka įvairius posūkius. JTautose ir toliau jų ar sątelėtų atstovų Ameriką kolioja karo kurstytoja, agresorium ir pan., tačiau iš kitos pusės įsileidžia pas save amerikiečių žurnalistų grupę (galima įsivaizduoti, kas jiems bus leista pamatyti), Korėjoje jau sutinka derėtis dėl sužeistųjų ir ligonių belaisvių išsikeitimo. Vakarus kiek nustebo ir Maskvoje paskelbtą amnestiją. Galimas dalykas, bus paleista iš kalėjimų keliasdešimt tūkstančių žmonių. Kas gi tie "nusikalčiai"? Tai darbininkai pavėlavę ir darbą, kolchozininkai, neišdirbę tam tikro darbo dienų skaičiaus kolchoze ir pan. Gal būt, tai taktinis sovietų manevras, jie net žada sušvelninti kai kuriuos įstatymus.

(pl)

Gaukit žemos kainos Farm Bureau automobilio apdraudą — sutaupykit iki 20%. Vienoda ir pastovi bendrovės politika... greitas, draugiškas patarnavimas. Tai antras didžiausias auto apdraudėjas.

Saukite:

PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Ave.
Telephone: LO 1-7795.

amerikiečių skaitytų geras knygas ir metų populiariausius "magazines", tai mes pasiektume augštesnį bendro išsilavinimo ir susipratimo lygį. Parengė V. AL

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atidara ir trečiadieniais.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistėje
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvių, šeiminių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalių ir filmų kvalifikuoti fotografai, dabar CLEVELANDE.

SVEIKINIMAI IR GERIAUSI LINKEJIMAI
DAUGELIUI MANO DRAUGŲ
ATEJUS ŠVENTEMS!

WILBUR H. BREWER

Mūsų geriausi sveikinimai visiems lietuviams
Velykų šventėse

CERNE'S BAKERY

SPECIALYBĖ VESTUVIŲ IR BALIŲ TORTAI
7108 ST. CLAIR AVENUE EN 1-4770

Greetings and Best Wishes
To Our Friends & Patrons

KENMORE DAIRY INC.

QUALITY DAIRY PRODUCTS

9000 WOODLAND AVE.

GA 1-8340

GREETINGS and BEST WISHES
TO ALL OUR FRIENDS

THOMAS J. UNIK CO.

INSURANCE AGENCY

EVERYTHING IN INSURANCE

UNION COMMERCE BLDG.

TO 1-0200

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

WETHERED'S BAKERY

7022 Superior Ave.

UT 1-1916

Greeting and Best Wishes To Our Friend and Patrons

ORBAN'S FLOWERS

We grow our own flowers Corsages-Hospital-Funeral City Wide Delivery
RA 1-1500 11520 Buckeye Rd.

Best Wishes To Our Friends and Patrons

TARENTING BROS., INC.

Special Millwork all types of Cabinet Work: Plastic sink tops
17614 St. Clair Ave. IV 1-0344

Clevelande ir APYLINKĖSE

EKONOMINĖS TARYBOS PREZIDIUMAS

Kovo 22 d. susirinkime išrinkta Liet. Bendruomenės Ekonominė Taryba pirmąjį posėdį buvo susirinkusi kovo 26 d. Dalyvavo 8 nariai. Prepidiumo pirmininku buvo išrinktas V. Bartkus, sekr. dr. Ad. Damušis ir nariu B. Gaidžiūnas. Be kitų klausimų, plačiau buvo aptartas Lietuvių Namų reikalas ir sudaryta šių namų komisija — J. Augustinavičius, Ed. Kersnauskas ir J. Urbšaitis su teise į šią komisiją kooptuoti daugiau narių.

Ekonominę Tarybą sudarė: J. Augustinavičius, V. Bartkus, J. Čiubėrkis, A. Damušis, B. Gaidžiūnas, H. Idzelevičius, E. Kersnauskas, S. Kudokas, S. Laniuskauskas, P. Muliolis, K. Šukys ir J. Urbšaitis.

NAUJAS BORELIS VASARIO 16 GIMNAZIJAI REMTI

Clevelande susibūrė dar viena grupė Vasario 16 gimnazijos remėjų. Jos veikimo pradžia — 1953 m. sausio mėn. Būreliui priklauso: Juoz. Augustinavičius, Zen. Gobis, Sof. Januškevičiūtė, Pr. Karalius, Mar. Kasakaitienė, Vcl. Kasakaitis, Pr. Kirlys, Graž. Knystautaitė, St. Lazdinis, Ver. Nagevičienė, Graž. Natkevičienė, Dr. Alg. Nasvytis, A. Ramanauskas, Ant. Trimakas (gyv. Chicago) ir Pr. Židonis.

Būrelis dar nepilnas — trūksta 5 asmenų. Jeigu būtų Clevelande žmonių, kurie norėtų tapti nuolatiniiais Vasario 16 gimnazijos remėjais ir aukoti kas mėnuo po 1 dolerį, prašytume nedelsiant atsilipti.

Būreliui vadovauja Pr. Karalius, gyv. Beech Ave., Maple Hts., Ohio. Telef. MO 2-5237.

ISTEIGĖ SAVISALPOS KASĄ

Clevelande esantieji lietuviai studentai savo paskutiniame susirinkime įsteigė savišalpos kasą.

MIRĖ JONAS MORKONAS

Kovo mėn. 26 d., su bažnytinėmis apeigomis, palaidotas miręs Jonas Morkūnas. Mirė kovo 21 d. Paliko žmoną Marijoną, dukrą Lillian Thompson.

Vėlonis buvo kilęs iš Pumpėnų valsč., Auriliškių kaimo, Amerikoje išgyveno 45 metus.

Tegul būna lengva šios šalies žemė.

ANDRIAUS KUPREVICIAUS KONCERTAS

rengiamas Kultūros Fondo įvyks balandžio 18 d. Clevelando Konservatorijos salėje (11125 Magnolia Dr.). Koncerto pradžia 7:30 val.

Pakvietimai gaunami Dirvoje. Prie įėjimo pakvietimų nebus galima gauti.

PONIOS ŽYDRIENĖS BENDRABUTIS

LKF balandžio 26 d. rengia dramų konkurso užbaigimo iškilmes.

Ta proga kviečiamas pirmos premijos laimėtojas A. Škėma ir bus paskaityta antros premijos laimėtojos S. Lauciaus "Ponios Žydrienės bendrabutis". Režisuoja adkt. P. Maželis.

"ATEITIES" KLUBO VALDYBA

Naujoji valdyba šiaip paskirstė pareigas: pirm. S. Laniuskauskas, vicepirm. dr. A. Damušis, sekretorius Vl. Palubinskas, įd. St. Gulšanskis ir narė S. Stasienė.

Naujojo pirm. adresas: 1434 E. 95 St., tel. CE 1-2173.

ONA G. MICHELICK NEW YORKE IR WASHINGTONE

Dirva gavo pasveikinimą iš nuolatinės skaitytojos Onos G. Michelick, Cleveland Press suorganizuotos ekskursijos dalyvės į UN ir Washington. Ekskursijoje dalyvauja 200 clevelandiečių moterų.

Visi geria Baltosios Meškos alų!

Ar visi žinot, kad "Baltosios Meškos" alus jau gaunamas Clevelande, tat Velykų švenčių proga visi kviečiami jo paragauti ir įsitikinti augsta kokybe.

Reikalaukite "Baltosios Meškos" alaus visose paruošėse bei restoranuose.

Kas nori šeimyniškai pasivaikinti namuose — Jums patarnaus J. Obeleniauskas krautuvė (telef. HE 1-6716).

Dėl didesnių kiekių parengimams ir kitoms pramogoms prašome skambinti telefonu EX 1-9587 po 6 val. vak.

Visiems "Baltosios Meškos" vartotojams linkime jaukių ir malonių Velykų!

"B. M." ATSTOVAS CLEVELANDE

Sveikinimai ir geriausi linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

Atsilankyk į mūsų gelininkystę! Čia didžiausias pasirinkimas įvairių gėlių, čia gali užsisakyti gėles įvairiems papuošimams ir dovanoms. Didžiausias Velykų gėlių pasirinkimas!

SCHULTZ, THE FLORISTS

8021 SUPERIOR AVE.

TELEF.: RA 1-3400

REMK JŲRŲ SKAUTUS!

Balandžio 11 d. 8 val. vakaro

Lietuvių salėje

rengia

Jūreivišką vakarą

Programą išpildo: solistė Aldona Stempužienė, A. Bielskauskas jūrų skautų būrelis, A. Raulfinaitenės vadovaujami jūreiviškų šokių šokėjai.

Jūrų skautų vienetas
N A R A S

J. K. SAKALAI SAVO NAMUOSE

Jonas ir Kazimieras Sakalai 17109 Neff Rd. pasistatė gražius namus ir jau persikėlė ten gyventi.

RŪTOS TEATRAS PRANESA

Jaunimo Teatras "Rūta" praneša visų organizacijų ir grupių vadovybėms, kad "Rūta" savo turimo scenos turto jų ruošiamiems vaidinimams ar koncertams daugiau nebeskolins, nes įvairūs skoliniojai daug šio turto sugadino arba ir visai prazūdė.

Paskiras atvejas "Rūtos" sceninis turtas bus tik atitinkamomis sąlygomis nuomojamas, nežiūrint, ar tai bus labdaros, kultūrinis ar pasipelnymo vakaras, kad tuo būtų "Rūtos" teatro sceninis turtas apsaugotas ir jo pirmą kartą padėtis atitaisyta.

Visiems mano klientams
pirkusiems ir pirsiantiems
namus, visiems lietuviams,
geriausių Velykų!

RAY NAUSNERIS

*
Šv. Jurgio parapijos rajone
plytų, dviejų šeimų namas. 3
garažai.

*
Decker, netoli Addison, dviejų
šeimų. Didelis sklypas, du ga-
ražai.

*
East 95, netoli Superior, dviejų
šeimų, 6 kambarių kiekvienas.

Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

PARDUODAMAS SKLYPAS

Parduodamas sklypas 130x55
pėdų, prie ežero, Naujosios pa-
rapijos rajone. Parduoda savi-
ninkas.

Teirautis: EN 1-4842.

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir
pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel.
HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki
11 val.) arba — 1505 Addison
Rd.

Pirkit pas savuosius

Amžini nerūdijančio plieno
virimo puodai gaunami pas
Vytautą Pašakarnį, 1219
E. 61 St., Cleveland, Ohio.
Tel. EN 1-7770.

*Pilnas komplektas \$69.95.
Čia pat galima užsisakyti
vienintelį pasaulyje dulkių
Siurbį — Sanitatorių su
patentuotu ne tik dulkes,
bet ir bakterijas sulaikan-
čiu maišeliu. Su visais prie-
dais \$94.50 arba po 7.00
dolerius mėnesiui išsimokė-
tinai.

Nemokamas demonstravi-
mas.

Priimami užsakymai.

"BALTOJI MEŠKA" CLEVELANDE

Lietuvių gaminamas alus
"Baltosios Meškos" jau gaunamas
Clevelande. "Baltajai Meškai"
atstovauja Juozas Gaška, 7416
Linwood Ave.

Mes manome, kad lietuviai
rems lietuvių ir sąvųjų pramo-
nė.

NAUJA LIETUVIŲ PREKYBINĖ ISTAIGA

Edm. Čapkevičius, 6113 St.
Clair atidarė namų apyvokos
reikmenų: šaldytuvų, virtuvinių
baldų, televizijos, radijo, oro vė-
sinimo ir kt. krautuvę. Krautu-
vė savo prekybinius ryšius nu-
mato plėsti ir jau dabar reika-
lingi prekybiniai atstovai, galį
dirbti ir savo laisvalaikį. Kreip-
tis: HE 1-8602 nuo 6 iki 9 val.
vakaro.

Krautuvė kiekvieną dieną, ir
sekmadienį, atidaryta nuo 9:30
ryto iki 9 val. vakaro.

PARDUODAMI BALDAI

Parduodami įvairūs baldai:
dvi lovos su matracais, virtuvės
pečius, mažas šaldytuvus, stalas
ir kėdės. Maža kaina.

Teirautis: 6522 Bonna Ave.

PARDUODAMAS

šaldytuvus (gaso), prasas, indai
12 žmonių, kepimo puodas.
Kreiptis: 11115 Greenview Av.
Telef.: LI 1-2180

Patark ir kaimynams,
kad prenumeruotų
D I R V A

GRAZIOS VELYKINĖS ATVIRUTĖS HAWAII SALŲ PALMĖS VELYKŲ PUOKSTĖS DAUG VELYKŲ GELIŲ

A P L A N K Y K I T

FRIENDLY FLOWER SHOP

6901 SUPERIOR AVE.

TELEF.: HE 1-6339

ATIDARYTA NAUJA LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežant
geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų
pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezell Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

MOKYTOJŲ SUSIRINKIMAS

pereitą šeštadienį, Lietuvių sa-
lėje įvykęs mokytojų susirinki-
mas buvo neskaitylingas, bet jau-
kus ir rūpestingai paruoštas. Mokytojų draugijos pirminin-
kas V. Kavaliauskas trumpoje
paskaitoje apžvelgė pagrindines
amerikoniškosios mokyklos pe-
dagogines sroves. Pabaigoje kal-
bėtojas palietė ir liuanistinės
mokyklos darbo sąlygas. Per
tik metų liuanistinė mokykla
JAV dirba nesisteminiai, neturi
savo "galvos", nėra darbo pro-
gramų, vadovėlių. Sudėta daug
pastangų, bet rezultatai menki,
baigusiems net neišduodami jo-
kie vertingesni ir pripažinti pa-
žymėjimai.

Valdybos narys J. Stempužis
padarė darbų apžvalgą. Pate-
bėtina, kad valdyba išsiuntė
rašta min. P. Žadeikiui, prašy-
dama įsikiškinti, kiek yra pri-
pažįstami atitinkamų Amerikos
įstaigų Lietuvos universitetų.
Pedagoginio instituto ir moky-
tojų seminarijų baigimo diplo-
mai bei mokytojų cenzo pažy-
mėjimai.

Be to, valdybos pirmininkas
V. Kavaliauskas su A. Sgrienė,
kaip mokytojų draugijos atsto-
vai, buvo nuykę į vietos Board
of Education įstaigą patirti, ar
lietuviai mokytojai galėtų gauti
darbo amerikietiškosiose mokyk-
lose. Atstovams į šį klausimą
buvo suteikti atitinkami paaiš-
kinimai.

Patirta, kad viena vietos pra-
dinė mokykla pakvietė lietuvių
mokytojus vizitui ir pasiūlė pa-
sidalinti žiniomis apie mokyklos
darbą bei metodus.

Diskusijose kalbėjo S. Barz-
dukas, P. Skardžiuvienė, Valai-
tienė, Skrelulytė. S. Barzduko
pasirūlymu, valdyba turėtų para-
šyti raštą esamam mokytojų
centrui į New Yorką, kad būtų
paspartinti mokytojų suorganizi-
avimo darbai. Taip pat, reikėtų
kreiptis ir į LOKą, kad būtų
prie centro suorganizuota švie-
timo valdyba.

Susirinkimą toliau pavadė
senajai valdybai eiti savo pa-
reigas. Susirinkimą vedė L. Dun-
duraitė.

PAVASARIO ŠVENTĖ VAIKAMS

Gegužės mėn. 31 d. Dr. S.
Tamošaičio rezidencijoje rengia-
ma vaikų šventė. Prašoma tą
dieną jokių kitų parengimų ne-
ruošti.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba ra-
kandai tampa sunaikinti arba
sugadinti ugnies, kreipkitės į
P. J. KERSIS, dėl apkaivavi-
mo, ko visada reikalauja ap-
draudos kompanijos pirm, ne-
gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

716 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.

Rezidencija: PENINSULA 2521

Savings will always
be important to the
man who wants to
look into the future
with a feeling of
security and personal
independence!

Savers always welcome

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando
lietuvius įstoti į Lietuvų Klubą ir nuolat lankytis svetai-
nėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvių savojoj salėj daryti susirin-
kimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

PAVASARIS!

Pavasaris yra naujų sumanymų ir veikimo laikas.
Pavasarij kyla noras pirkti, statyti, taisyti arba pagerinti
namus.

Tiems visiems reikalingas Lietuvių Banke galima
gauti paskolą lengvomis išsimokėjimo sąlygomis.

Lietuvių Bankas per ilgą eilę metų turi didelį paty-
rimą ir Jums geriausiai gali padėti.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vie-
ta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp
iki \$10.000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.

Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2198

Cleveland, Ohio

DĖKIT BANKAN PINIGUS, SUTAUPYTUS VARTOJANT MONCRIEF SILDYMO*GASAS SISTEMĄ*ALIEJUS

THE HENRY FURNACE CO. Heating Oil

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreip-
kitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įval-
riuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgėjo. Patarnavimas ir išpildymas
garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkeli - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6244. Redaktorius Balyš GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

Pastabos iš seimo

PHILADELPHIOS VEIKĖJŲ NUOPELNAS

Lietuviška demonstracija, įvykusi Philadelphiaje ALT Sąjungos-seimo proga, pačiam Philadelphiaje lietuvių visuomenės gyvenime buvo retai pasikartojančio masto įvykis. Tiesa, lietuviškosios spaudos žymi dalis vaidina to dalyko kaip ir "nepastebėjusi". Toki jau papročiai mūsų spaudoje: pastebėti, kas kada ir kur bulvinius blynus skaniai valgė, bet "nepastebėti" susirinkimo bei pobūvio, kuriame dalyvauja Pensilvanijos gubernatorių... Tiek to. Ne mums patiems ta demonstracija ir skirta. Svarbiau yra, kad toki svarbaus asmens, kaip Pensilvanijos gubernatoriaus J. Fine lietuviams ta proga pasakytos mintys siekia Lietuvos ateitį lemiančias vietas ir radijo bangomis sklinda į pačią Lietuvą, nešdamos į ten vilčių kibirkštis. O Pensilvanijos gubernatorių yra žymus asmuo. Ne tik kaip valdytojas valstybės, daugiau negu triskart didesnis už Lietuvą, bet ypač kaip įtakingas asmuo Amerikos politikai, kaip asmuo, į kurį buvo sužūrę visos Amerikos akys, kai buvo nominuojamas respublikonų kandidatas į prezidentus; asmuo, kuris nulėmė dabartinio prezidento nominavimą.

Už gubernatoriaus apsilankymą šiame lietuviškame pobūvyje turime būti dėkingi dabartiniam chiegiečiui, buvusiam Philadelphiaje, Chicagos (Cook country) izdininkui Jonui Brenzai, nes jis pasirūpino, kad gubernatorių dalyvautų. Bet, anot paties gubernatoriaus, visgi Antano Olio asmuo šį kartą nulėmė, kad jis visus kitus reikalus šalin atidėjęs, atvyko iš Harrisburgo (Pensilvanijos sostinės) pabuvoti lietuvių tarpe. Tikrai buvo malonu girdėti gubernatorių pasakojant, kaip jis apsisprendė atvykti. Jis papasakojo telefoninį pasikalbėjimą su J. Brenza:

Brenza: — Šeštadienį, kovo 14, turi apsilankyti mūsų, lietuvių pokylyje Adelphios viešbuty, Philadelphiaje.

Fine: — O kodėl manai, kad aš ten būtinai turiu būti?

Brenza: — Pokylis rengiamas Antanui Oliui pagerbti...

Fine: — O, nereikėjo man to sakyti! Dabar aš negaliu atsakyti. Jei tai liečia Antaną, aš tikrai turiu tenai būti.

Jei kada buvęs philadelphietis pasirūpino tokio svarbaus svečio pakvietimu, tai tikrieji, pastovieji philadelphiečiai turėjo atlikti dar didesnę darbą. Didžiausias nuopelnas čia buvo

rengimo komiteto vadovų — K. Celedino ir A. Kaniušio. Apie pustrčio šimto svečių buvo sukviesta per, palyginti, trumpą laiką. Daugiau kaip ketvirtadalis tų svečių apsilankė tik Antano Kaniušio energingo pasidarymo dėka. Jis taip pat pasirūpino ir seimui bei pokyliui visas reikalingas sąlygas, sudarė sutartis, registravo svečius pokyliui, užsakinėjo atvykstančiams kambarius viešbutyje ir t. t. Celedinas rūpinosi kitų žymnių vietos amerikiečių kvietimu, bilietais platinimu, pagaliau, net atsikabino nuo dalyvavimo savo artimų giminų vestuvėse, dalyvavo pokylyje ir jam vadovavo, pasirodymas beas talentingas "tostmasteris". Pagaliau, kitus vietinius seimo ir pokylio organizacinius darbus atliko vietos ALT Sąjungos skyriaus valdyba (pirm. A. Impulvičius, sekr. V. Bagdonavičius, nekalbant jau apie atskirai paminėtą vicepirmininką A. Kaniušį).

Ta proga žodelis apie vietos skyrių. Buvo kalbama, kad Philadelphiaje ALT Sąjungos skyrius lyg ir nestojęs veikti. Kai Sąjungos valdyba nutarė šaukti seimą Philadelphiaje, daugelis sakė: — Na, ir sugalvojo! Šaukti seimą tokioje vietoje, kur nėra kam seimui rūpintis! Bet iš valdybos buvo paaiškinta: "Nebijokit, skyrius tenai yra. O jeigu apie jį nedaug girdėjot, tai dabar seimo proga išgirsit!" Ir tikrai, gavęs "ekstra darbo", skyrius tiesiog "atkuto" ir dabar, seimo metu, kaip kurie kitų skyrių atstovai, skyrių, kurie laiko save labai veikliais, prisipažino, kad jie netgi truputį rausdami ir atsiprašydami atšaukia savo buvusią nuomonę apie philadelphiečius.

BRANGUS IR "PAVOJINGAS" TALENTAS

Seime, kalbant apie Balfą, buvo sustota ir ties faktu, kad Balfas nebeturė J. Valačia. Daugelis, ypač tų, kurie ir Balfą veikloje aktyviau dalyvauja, reikšė nuomonę, kad Balfas vadovybė padarė klaidą, atsisakydama tokio bendradarbio. Nes niekas nesugeba taip sėkmingai sukelti žmonėse dosnumo jausmą, paskatinti jų rankas siekti į kišenę pinigų ir dėti tą pinigą ant aukų stalo, kaip J. Valaitis. Kaip tik tą savo talentą dar kartą jis parodė ir baigiantis šiam seimui. "Užuodžiu", sako, "šioj salėj 1000 dolerių, norinčių išeiti iš kišenų"... Ir tikrai, buvo "užuosta" ne tik kiek tų dolerių salėj iš viso, bet taip pat ir kuriose kišenėse jų la-

biausiai reikia įieškoti... Ir suplaukė visas 1000 ir dar 6. ("Dirvoje" buvo paminėta 1416, bet tai su posėdžių metu išskyrių bei paskirų asmenų įteiktomis aukomis, kurių skaičius baigiamajam posėdy buvo minėtas "apie 400", vadinasi tik apytikrė suma, kuri, reikia tikėtis, vėliau bus tiksliau paskelbta).

Po viso to reikia pripažinti, kad J. Valaitis turi brangų talentą. Brangų, tai yra vertingą talentą kiekvienai organizacijai, kuriai jis talkininkauja. Kitiems, tai yra, aukotojams jo talentas tiesiog... pavojingas, nes brangokai kaštuoja. Tačiau jis iš aukų rinkimo moka padaryti tokį mielą ir linksmą spektaklį, kad žmonės bematant pasijunta, jog sunkumas skirtis su dolerių kažkur nuslinko...

Nors toks seimo uždarymas mums visiems mažiau ar daugiau kaštavo, ir tai daugiausia per Jono Valačiaus kalbą, bet esame jam tikrai dėkingi. Kad pagelbėjo išimti iš kišenų dolerius, kurie nueis geram reikalui.

Seimo dalyvis

TAUTINIS SĄJUNGOS SKYRIUOSE

JAUNIAUSIAS ALTS SKYRIUS ELIZABETH (N. J.)

Paskutinis, taigi pats jauniausias, A.L.T. S-gos skyrius įsisteigė Elizabeth (N. J.) praėjusių metų spalio mėnesį. Šio skyriaus steigimo iniciatorius — Algis Zenkus, Korėjos karo veteranas. Tik ką grįžęs iš Korėjos fronto, jis, pilnas energijos, įsijungė į visuomeninę veiklą ir pagyveno apstingus šios vietovės gyvenimą. Šiuo metu A. Zenkus, be aktyvios veiklos Tautinės S-gos skyriuje, jau baigė režisuoti veikalą "Neprašyti svečiai", kuris pirmą kartą bus vaidinamas Elizabeth š. m. gegužės 3 dieną A.L.T. Bendruomenės vietinės apylinkės įsteigimo proga.

Elizabeth A.L.T. S-gos skyriaus steigiamajame susirinkime, kuriam pirmininkavo steigėjas A. Zenkus, paskaitas skaitė V. Rastenis ir B. Vyliadas, apibūdindami Sąjungos tikslus ir pagrindus bei veiklos būdus. Skyriaus narius tuojau įstojo 14 narių, kurių skaičius sekančiame susirinkime pakilo iki 17 ir dar žada geroka kilti, nes vietos lietuviškoje visuomenėje jaučiausias didelis palankumas šiai srovei.

MAZOS POLITIKOS PAINIUOSE REZGINIUOSE

Testinumas

B. K. NAUJOKAS

III

Visiškai formalus Lietuvos valstybės testinumas būtų labiausiai pabrėžtas, jei būtų nusistatyta ir įmanoma grįžti į visais atžvilgiais tą pačią teisinę santvarką, kuri buvo iki svetimųjų įsibrovimo, visus pakeičiamus pakeitimus atidedant kiek vėlesniam laikui, o tuo tarpu atkuriant visus valstybės organus senąja tvarka. Tokiu atveju turėtų būti pareikšta, kad visi patvarkymai, svetimųjų Lietuvoje padaryti po 1940 m. birželio 15 dienos, neturi galios, o kas tais patvarkymais remiantis padaryta, yra neteisėta, nepripažįstama ir veikia tik prieš tai veikusieji teisiniai nuostatai bei galioja tik tais nuostatais paremtieji teisiniai santykiai.

Bet, neliečiant klausimo, kiek kraštas beturėtų noro grįžti į visiškai tą pačią buvusią santvarką, reikia dar turėti galvoje ir tai, kad juo daugiau laiko praėina, juo mažiau belieka galimybės grįžti visiškai prie to, kas buvo.

Sakysim, bolševikų valdžia įvedė Lietuvoje civilinę metrikaciją bei santuokos įstatymą su ištuokos nuostatais, kurie vokiečių okupacijos metu buvo modifikuoti, dabar vėl veikia bolševikiniai, tik jau nebe toki patys, kaip 1940-41 metais. Jau tryliką metų tais nuostatais vadovaujantis susidarinėja šeimos, vyksta skyrybų bei naujų vedybų, tais nuostatais pagrįstose šeimose gimę vaikai jau dabar mokyklinio amžiaus... Nejaugi įmanoma paskelbti tą padėtį negalima ir atstatyti viską, kaip buvo 1940 metais?

Turto valdymo srity padarytas didžiausias perversmas. Joks tobuliausias akrobatas negalėtų staigiai, iš karto atstatyti buvusią padėtį. Ir iš viso žymia dalimi į senąją padėtį fiziškai nebebus galima grįžti, jeigu ir būtų to norima.

Buvusi administracijos sistema visiškai suardyta. Žinoma, seną administracinį padalinimą atstatyti nebūtų sunku. Bet kad administracinis aparatas ir valstybės valdžia grįžtų į seną pa-

Skyriaus steigiamajame susirinkime, be to, dalyvavo A.L.T. S-gos Centro valdybos kasininkas A. Trečiokas, kaimyninio Newarko skyriaus pirmininkas Dilys ir vietos L. Tremtinų Draugijos atstovas K. Jankūnas. Jie visi perdavė gražius sveikinimus savo ir atstovaujimų organizacijų vardu.

Steig. susirinkimas išrinko valdybą, į kurią įėjo: pirm. — B. Vyliadas, sekretoriumi — Algis Zenkus ir kasininku — Danielius Švenčiūnas. Šios sudėties valdyba ir dabar vadovauja įsisteigiamam skyriui.

A.L.T. S-gos Seime Philadelphijoje dalyvavo pirm. B. Vyliadas, ir rinktas atstovas Juozas Juška, kurie žada padaryti atitinkamus pranešimus artimiausiam susirinkime.

Pastebima, kad dešinieji yra nepatenkinti kalbamojo skyriaus įsikūrimu Elizabeth, tačiau jokių konkrečių priešveiksnių iki šiol dar neįaučiama. Skyriaus nariai aktyviai dalyvauja visuose bendruose šios vietovės susirinkimuose, pasitarimuose ir darbuose. Tai rodo, kad šio skyriaus atsiradimas yra aiškiai teigiamas ir naudingas reiškinys, ką kiekvienas jau yra pastebėjęs.

Narys

nustatytas esamoje konstitucijoje? Reikia prisiminti, kad ši konstitucija leidžia prezidentui visiškai susiaurinti seimo veikimą, sutrumpinti jo posėdžių laiką iki poros savaitių, laiko per metus, ir leisti įstatymus be seimo... Vien tas nuostatas galėtų būti pakankama priežastis kvestionuoti konstitucijos demokratiskumą. Toliau — ar ne susilauktų pasipriešinimo nuostatas, politinio balsavimo teisę suteikiant piliečiams tik nuo 24 metų amžiaus? Ir daugiau galima rasti dalykų šioje konstitucijoje, kurie nebeatitiktų išsilavinimo dienomis tautoje vyraujančių nusistatymų. Bet tie nusistatymai irgi negalės būti išaiškinti nei per savaitę, nei per mėnesį. Bet vienas dalykas, greičiausia, bus aiškus iš karto, būtent, kad ligišiolinė konstitucija nebetiks. Tad, ligi bus sudaryta nauja, reikės laikinės konstitucijos.

Tačiau tokia laikinė konstitucija tegali būti paskelbta ir pradėti veikti tik Lietuvoje, išnykstant ar išnykus joje svetimųjų rinkimo tvarkos? Greičiausia, visi administracijos ir valdžios sudarymo įstatymai turės būti nauji, ir priimti jau ne pastarojoje konstitucijoje numatyta tvarka.

Ryšium su tuo peršasi statomas ir pačios konstitucijos klausimas. Čia, išieivijoje, jau nemaža gincytasi dėl konstitucijos: ar ją laikyti galiojančia, ar ją atmesti ir grįžti prie ankstyvesnės konstitucijos, ar iš viso naują rašyti...

Vienoks ar kitoks šių klausimų sprendimas, padarytas išieivijoje, turėtų tik platinėti reikšmės. Realiai konstitucijos klausimas galės būti išspręstas tik pačioje Lietuvoje, toms dienomis, kai tenai grūs okupantų valdžia. Mes čia galime kalbėti tik apie tai, ko pagėdautumėm, ko linktumėm, ar ką patartume to reikalui, jei mūsų kas pasiklaustų...

Štai dabar ir galvoju: ką atsakyčiau, jei kas šiandien imtų ir paklaustų, kaip pasiegti konstitucijos reikalui griūnant okupacijai ir atstatant nepriklausomą Lietuvą? Greičiausia, sakyčiau: skelbkite naują laikinę konstituciją — trumpą, sprendžiančią tik pačius pagrindinius skubuosius klausimus, visų pirma valstybės organų sudarymo ir jų kompetencijos klausimus.

Kodėl naują? Kodėl ne veikiančią ir teisėtai niekieno panaikintą bei nepakeistą 1938 metų konstituciją? Ogi tik dėl to, kad ligišiolinė konstitucija daugeliu atžvilgiu bus jau neįmanoma praktikoje taikyti. Išsilaisvinus nuo primastos svetimios valios tauta ims reikštis, kaip vyriausias teisės kuriamasis šaltinis, turės teisę ir galimybę atmesti kiekvieną dėsni, kuris jam tuo metu atrodytų nebeprimtinas, abejotinas, nereikalingas bei kurių nors išorinių sąlygų nediktuojamas. O tų išorinių sąlygų bus, ir jos kai kada diktuos. Patyždžiu, jos greičiausia diktuos, kad atstatomos Lietuvos konstitucija negali būti "nedemokratiška", arba kad ji turi numatyti galimybę aukoti tam tikrą suverenumą dalį, tuo atidarydama kelią valstybių konfederacijai ar net federacijai kūriniui.

Leiskime, suverenumo dalies aukojimo nuostatas gal nebus būtina reikalingas iš pirmos dienos, bet tam tikras demokratiškumo laipsnis — tikriausiai galės būti viena iš pagrindinių sąlygų valstybei atkurti. Ir visai galimas dalykas, kad paskutiniosios Lietuvos konstitucijos "demokratiškumo laipsnis" gali būti pripažintas nepakankamas lygiai pačioje tautoje, lygiai kitur. Ar, pavyzdžiui, bus norima, kad seimo ir prezidento santykis (vistik kuria tvarka tie organai būtų išrinkti), pasiliktų net ir laikinai toks, koks jis

DR. M. J. COLNEY — LAIKINASIS LOKO PIRMININKAS

Paskutiniame Amerikos Lietuvių Bendruomenės LOKO posėdyje, įvykusiame Waterbury, Conn., pasitraukė iš pareigų ligišiolinis pirmininkas prel. J. Balkūnas ir jo pareigas laikinai perėmė pirmasis vicepirmininkas Dr. M. J. Colney. Pasitraukimo motyvas — susilpnėjusi prelato sveikata, nors spėjolimų yra ir kitokių, juo labiau, kad prel. Balkūnas pasitraukė tik iš pirmininko pareigų, o LOKO nariu pasiliko ir toliau.

Dr. M. J. Colney pirmininko pareigas perėmęs tik laikinai eiti, gelbėdamas susidariusią padėtį. Ryšium su tuo ir galimais kitais pasikeitimais, laukiama daugiau naujovių LOKO. Bandant "suvisuomeninti" ir išplėsti LOKO veiklą, prie jo buvo sudarytos įvairios komisijos, kaip organizacinė, finansų, propagandos. Tačiau tos komisijos, bent ligišiol, mažai tepasireiškė. Kaikas net kritavo jų sudarymą, kai beveik visoms toms komisijoms vadovauti pasieėmė LOKO pirmininkas. Esą, kai tokių komisijų vadovavimo valras yra LOKO pirmininko rankose, tai ar nebūtų tiksliau ir jų darbą atlikti LOKO prezidiumui, reikalaujant esant, pasitelkiant iš šalies tautos.

Kaip ten bebūtų, tačiau reikia pripažinti, kad bendruomenės organizavimas nėra taip sklandžiai, kaip iš pradžių entuziastams atrodė. Ir keista, kad suklupta organizuojant bendruomenės apylinkę (Waterbury), kur gyvena net 3 (anksčiau 2) LOKO nariai.

Šiuo metu ta garsioji Waterbury bendruomenės apylinkės valdyba vienos srovės (pretenduojančios atstovauti 80% lietuvių tautos) rankose. Bet vėl bėda, kai neteko "opozicijos, negirdėti ir apie tos apylinkės veiklą...

Teisybės vardu, tačiau reikia įvertinti prel. Balkūno toleranciją, jo norą ir pastangas dirbti su kitų pažiūrų žmonėmis ir padarytą darbą, jam vadovaujant LOKui.

Stebėtojas

PATARIMAS VELYKOMS:

KEPTAS KUMPIIS IR SKANUS COKE

Jūsų maisto krautuvė turi pasirinkimui daug gero maisto su skaniu Coca-Cola — tinkamu linksmo laikotarpio atsigavimui.

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY "Coke" is a registered trademark © 1953, THE COCA-COLA COMPANY

Naujas US laivyno transportinis lėktuvas, pakelės 145,000 svarų. Jis taip pat skaitomas greičiausias US transportinis lėktuvas.